Odgoj djece u islamu

Odlomak iz knjige "Odgoj djece u islamu"

Abdullah Nasih Ulvan

Prijevod: dpl. imam Dževad Hot

Prvo poglavlje

1.Uzoran brak i njegova veza sa odgojem

Bilo bi korisno da posvetimo paznju -makar ukratko-na tri aspekta koja su u direktnoj vezi sa brakom:

-Brak kao ljudska potreba;

-Brak kao socijalna ustanova;

-Brak kao izbor slobodne volje;

Jer pojašnjavanjem istih dokučujemo način povezivanja izmedju odgoja sa jedne strane sa odgovornošću koju brak trazi i stvaranjem poroda, ukazivanjem na porijeklo djeteta , zdravljem kako tjelesnim tako i moralnim, povecanjem simpatije roditelja prema njemu, medjusobnim pomaganjem bračnoga para u vaspitavanju te ispravljanju grešaka koje se nadju kod djeteta, kao i s pripremom da to djete postane čovjek vrijedan života, s druge strane.

Evo nekoliko podrobnosti za svaki od gore navedenih aspekata :

I: Brak kao ljudska potreba.

Od općepoznatih stvari u osnovama islamskog zakonodavstva je ta da je šerijat ratovao protiv monaštva jer se sukobio sa ljudskom prirodom, te se suprostavljao ljudskoj želji nagonu i žudnji.

Prenosi Bejheki u hadisu Said ibn Ebi Vekasa r.a. od Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve selem da je rekao:"Zaista nam je Allah dzellešanuhu zamijenio monaštvo sa dobrocinstvom u islamu". Prenosi Taberani i Bejheki da je Poslanik s.a.v.s. rekao:"Ko bude imućan (u stanju) da se oženi, a ne uradi to, taj nije od nas "Vidim u ovim, a i u drugim hadisima da šerijat zabranjuje muslimanu neženstvo i odricanje braka radi monaštva ili asketizma u ibadetu ili zbog nekakvog približavanja Allahu dzellešanuhu , naročito ako je dotični musliman sposoban i imućan sa omogućenim sredstvima.

Kada bi razmotrili stanovišta Allahovog Poslanika s.a.v.s. u nadgledanju pojedinaca zajednice, te metode liječenja ljudske duše uvjerili bi se da su zasnovani na spoznaji istine o covjeku te prihvatanju njegovih zelja i potreba iz razloga da ne bi nijedna

jedinka u zajednici prekoračila osnovna načela svoje prirode, i da ne bi radila ono što joj nije u mogucnosti ili nije sposobna uraditi, vec ce koracati na pravom putu prirodnim harmoničnim i ispravnim tokom bez posrtaja u hodu sa zajednicom, niti zastoja u napretku čovečanstva kao ni bez slabosti dok drugi jačaju "DJELU ALLAHOVU , PREMA KOJOJ JE ON LJUDE NAČINIO, NE TREBA DA SE MIJENJA ALLAHOVA VJERA, JER TO JE PRAVA VJERA, ALI VEĆINA LJUDI TO NE ZNA" [Ar-Rum:30].

To je stanovište Allahovog Poslanika s.a.v.s., a koje se računa jednim od najvećih reformističkih i vaspitnih stanovišta u liječenju negativnih sklonosti, te razumjevanju ljudske prirode.

Prenose Buharija i Muslim hadis od Enesa r.a.:"Dosla su trojica kućama u kojima su živjele žene Allahovog Poslanika s.a.v.s. pitajuci o njegovom ibadetu, kada bijahu obavješteni učine im se to lahkim i malenim pa rekoše: A gde smo mi u odnosu na Poslanika s.a.v.s., kome su oprošćeni svi grijesi, one koje je počinio i one koje će počiniti, te jedan od njih reče: Ja ću klanjati dan i noć, drugi reče: Ja ću postiti cijelo vrijeme i neću se mrsiti, a treći reče: Ja ću se udaljiti od žena i neću se nikada ženiti. Potom je došao Allahov Poslanik s.a.v.s i rekao:"Vi ste oni koji su rekli to i to, tako mi Allaha ja sam najbogobojazniji od sviju vas, i najviše se Njega bojim, ali ipak ja postim i mrsim, klanjam i odmaram i ženim se, pa ko ne želi nasu praksu taj nije od nas."

Iz ovog teksta je jasno svakom onom zdravog razuma i vida da je brak u islamu okarakterisan kao ljudska prirodna potreba i time musliman preuzima na sebe veliku odgovornost onoga ko ima pravo vaspitavanja i odgoja, na koju poziva sama ljudska priroda, koja odgovara zeljama ljudskih potreba i s čim se slaže praktičan zivot!!!.

II: Brak kao socijalna dobrobit.

Općepoznata stvar u islamu je da brak ima općih koristi, kao i socijalnih, a na najvaznije od njih ćemo ukazati uz Allahovu pomoć, i objasniti na koji način su one povezane sa odgojem djece u islamu:

-Očuvanje ljudske vrste. Brakom produžavamo egzistenciju ljudskog roda, natalitet i sukcesiju, sve dok Allah dz.š. ne naslijedi zemlju i sve što je na njoj, a nije nepoznato da se natalitetom i sukcesijom održava ljudski rod, i to je ujedno podsticaj za one

koji se bave vaspitno - obrazovnim programima i izučavanjem pravilnih principa radi očuvanja ove ljudske vrste na moralnoj kao i na tjelesnoj bazi u istoj mjeri, na to je ukazao i Allah dzellešanuhu u Kur'anu, gdje u jednom ajetu kaže:"Allah za vas stvara žene od vaše vrste, a od žena vaših daje vam sinove i unuke"[En-Nahl:72].

U drugom ajetu stoji:"O ljudi, bojte se Gospodara svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a od njega je i drûgu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao"[En-Nisa':1].

-Očuvanje porijekla. Brakom koji je Allah dzelleša'nuhu propisao sinovi se ponose svojim porijeklom, nije neprimjetno da time dobijaju samopoštovanje, duhovnu ravnotežu, te ljudsku plemenitost, a da brak nije onakav kakvim ga je Allah dz.š. propisao zajednice bi imale bezbroj slučajeva djece bez porijekla, što je rana koja teško pogadja moralne vrline, čime se širi krug nemorala i bezvrata...

-Očuvanje zajednice od moralne dekadencije. Brak je sredstvo koje čuva jednu socijalnu sredinu od moralne dekadencije i njime se osiguravaju pojedinci društvene degeneracije. Očito je svakom koji ima razuma da instiktivna žudnja prema suprotnom polu koja se zadovoljava zakonskim brakom i dozvoljenom vezom, krasi zajednicu - pojedinacno ili opće- sa najvrednijim običajima, najboljim moralnim principima, te time biva dostojna izvršavanja poruke i preuzimanja odgovornosti na način kako to Allah dzelleša'nuhu traži od nas. Istinu je rekao Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem iznoseći u jednom hadisu mudrost jednog braka moralnih osnova kao i njegove socijalne koristi koje donosi podsticajući time grupu mladića na brak u kojem kaže:"Omladino, tko bude od vas u mogućnosti oženiti se, neka to uradi, sačuvaće oči od harama i zaštititi će se od bluda, a ko ne bude u mogućnosti to uraditi neka posti, jer će ga post sačuvati od grijeha"[hadis prenosi većina prenosioca hadisa].

-Očuvanje zajednice od bolesti. Brakom se zajednica čuva raznih zaraznih i smrtonosnih bolesti, koje se prenose medju njenim članovima posredstvom bluda, prostitucije i zabranjenih veza……neke od tih bolesti su genoreja, sida i još niz drugih opasnih bolesti koje uveliko ugrožavaju potomstvo, onesposobljavaju tijelo, proširuju epidemiju i smrtonosno djeluju na zdravlje idućih potomaka.

-Duhovna i duševna smirenost. Brakom raste duh ljubavi i milosrdja bračne veze. Tako recimo suprug će krajem dana vraćajuci se s posla naći spokoj u porodičnoj atmosferi kod kuće gde će se susresti sa ženom i djecom, zaboravljajući pritom na brige i tegobe na koje je naišao tokom dana kao i umor koji je doživeo na radnom mjestu. Takva je situacija i sa ženom kada bude u društvu svog supružnika, čekajući u noći svog životnog saputnika.

Na taj način svako od njih nalazi svoj duševni spokoj i bračnu idilu u sjenci svog bračnog druga. Istinu je rekao Uzvišeni Allah kada je opisao ovaj fenomen najlepšim izrazom:" I jedan od dokaza Njegovih je to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite, i što izmedju vas uspostavlja ljubav i samilost; to su, zaista, pouke za ljude koji razmišljaju"[Er-Rum:21].

-Uzajmno potpomaganje bračnoga para u izgradnji porodice i vaspitavanju djece. Brakom se bračni par medjusobno potpomaže u izgradnji porodice i preduzimanju odgovornosti….{odgoja prim.prev.} tako da jedan upotpunjava praznine koje ostavlja drugi, žena radi unutar njenih specifikacija koje se opet slažu sa njenom prirodom i ženstvenosću, a to se odražava u nadgledanju kućnih poslova, u vaspitavanju djece itd. Krasne su riječi pisca koji napisa slijedeće stihove:

MAJKA JE ŠKOLA, AKO JE PRIPREMIŠ - PRIPREMIO SI NAROD LIJEPOG KORIJENJA

Takodje će i čovjek unutar svojih specifikacija obavljati svoje dužnosti, koje su usko povezane sa njegovom prirodom i muževnošću, a koje se odražavaju u zaradjivanju imetka za ishranu porodice, u obavljanju teških poslova, u čuvanju porodice od bolesti vremena i svakodnevnih nedaća……..Time se kompletira duh potpomaganja medju bračnim drugovima čime stižu do vrhunskih ciljeva i najlepših plodova: odgoj djece- djete upuceno na pravi put, te čitave generacije vjernika koja u srcu nosi čvrst iman i duh islama, a uz to ukućani žive bezbrižno u zajednici, u izobilju i veselju, u sjenci ljubavi, mira i sigurnosti.

-Raspirivanje očeve i majčinske ljubavi. Brakom se raspiruju u duši roditelja, a iz njihovih srca teku izvori osjećanja i velikodušnosti …….u čemu se ogleda trag plemenitosti, pozitivni rezultati odgoja, te budnost za njihovu dobrobit, uspon ka stabilnom i ugodnom životu i srećnu budućnost.

To su najvažnije dobrobiti kojima rezultira brak, vidio si -brate čitaoče- povezanost ovih dobrobiti sa odgojem djeteta, formiranjem porodice, stvaranjem generacije……zato nije čudo kada vidimo da islam podstice na brak čak šta više naredjuje, istinu je rekao Allahov Poslanik sallallahu alejhi ve sellem u hadisu:"Nema veće koristi za vjernika posle bogobojaznosti od dobre i čestite žene, ako joj štogod naredi ona ga posluša, kada je pogleda to ga obraduje, ako joj se za nešto zakune ona mu vjeruje, ako je odsutan ona mu čuva obraz, njegov imetak i njenu čednost"[Ibn Madze] .

U drugom hadisu stoji:"Ovaj svijet je pun užitaka, a najbolji od njih je dobra žena"[Muslim].

-Brak kao izbor slobodne volje.

Islam sa njegovim uzvisenim zakonodavstvom i potpunim redom postavio je vjereniku i vjerenici pravila i propise koje ako ih se budu pridrzavali i budu se njima upravljali bio bi to brak ciji je cilj medjusobno razumjevanje, ljubav i sloznost …….. Porodica ce biti nacinjena od sinova i kceri sa vrhunskim i cistim vjerovanjem, zdravim tijelom, jakim moralom, zrelim umom i dusevnom smirenoscu.

Evo najvaznijih od tih pravila i propisa:

1. Izbor na osnov vjere

A kada kazemo vjera pod tim podrazumijevamo pravilno razumjevanje islama, djelovanje i vladanje svim islamskim uzvisenim vrijednostima i obicajima…… kao sto podrazumjevamo potpuno pridrzavanje islamskih propisa i njegovih vjecnih principa u toku cijelog zivota.

Stoga kada vjerenik-zarucnik ili vjerenica budu na ovom nivou razumjevanja, praktikovanja i pridrzavanja islama (pokornost), mozemo reci da su u islamu i da su moralnog karaktera, a kada jedno od njih dvoje ne bi bilo na ovom nivou, normalno je da cemo reci da je doticna osoba desidentnog ponasanja, amoralna, daleko od islama ma koliko se ona ljudima prikazivala dobrom i poboznom misleci pritom i sama da je pravi musliman.

Kako je lijepo bilo ono sto je prakticirao pravjedni halifa Omer ibn El-Hattab r.a. koji je postavio pravila u poznavanju licnosti i otkrivanju istine o tom covjeku. Tako mu je jednom dosao neki covjek da posvjedoci za nekog drugog……

-Poznajes li ovog covjeka? upita ga Omer r.a.

-Da.

-Jesi li susjed njegov koji zna gde mu je ulaz, a gdje izlaz iz kuce?

-Ne.

-Jesi li putovao s njim i upoznao njegove cudi?

-Ne.

-Jesi li trgovao s njim i upoznao njegovu bogobojaznost?

-Ne.

Tada mu Omer rece: Vjerovatno si ga vidio kako stoji i sjedi u dzamiji podize glavu pa je zatim spusta!

-Da, odgovori ovaj

-Idi jer ti ne poznajes ovog covjeka, odgovori mu Omer r.a. a zatim se okrenuo onom drugom koji ga je dovjeo i rece mu:dovedi mi nekog ko te poznaje.

Omer r.a. nije dozvoljavao da se prevari spoljasnim izgledom neke osobe, a koji upucuje na njegovu poboznost i moral, vec bi dosao do spoznaje pravilnim kritickim pogledima koji su upucivali na njegovu vjeru i moral !!!.

Ovdje se vidi znacaj hadisa koji prenosi Muslim od Ebu Hurejre, a u kojem Allahov Poslanik s.a.v.s. kaze: Zaista Allah nece gledati (na sudnjem danu) u vasa lica i vasa tijela vec ce gledati u vasa srca i vasa djela.

Zbog sveg ovog uputio je Allahov Poslanik s.a.v.s. one koji zele stupiti u bracni odnos da odabiru vjernice, koje ce odgovorno obavljati svoje duznosti bilo da se to odnosi na njenog muza, djecu ili domu i to na nacin kako to islam nalaze i kako je Allahov Poslanik s.a.v.s. upucivao.

Prenose Buhari, Muslim i ostali od Ebu Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: Zena se uzima radi cetiri stvari: radi imovine, radi roda,radi ljepote ili radi poboznosti , prihvati se pobozne *ruke ti imale*[1].

Prenosi Taberani u "El-Evsat"od Enesa r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao:Ko se ozeni radi zenina drustvena polozaja, Allah ce mu time samo povjecati ponizenje, ko se ozeni radi njena bogatstva, Allah ce mu time povecati siromastvo, ko se ozeni radi njena roda, Allah ce mu time povjecati bezvrijednost, a ko se ozeni ne zeleci time nista osim da sacuva pogled i spolni organ (od harama), i da bi pazio rodbinu, Allah ce mu blagosloviti tu zenu, a njoj ce blagosloviti njega.

Predhodni hadisi su uputa kojom Allahov Poslanik s.a.v.s. upucuje oceve koji imaju kceri za udaju da traze za njih vjernike i moralne osobe, one koji su svjesni svojih duznosti prema svojoj porodici, zeni, duznosti u odgoju djece, pravilnom starateljstvu, osiguranju opskrbe.

Prenosi Tirmizi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: Ako vam dodje neko cija poboznost i moral vam odgovaraju, ozenite ga, a ako to ne budete uradili bice smutnje na zemlji, i poroka na sve strane.

Ima li vece smutnje za vjeru , odgoj i moral od toga da djevojka bude u kandzama supruga rasipnika, ili onog koji postupa bezobzirno ne postujuci ni srodsto ni sporazum, koji ne pridaje nikakav znacaj moralnim vrlinama.

---

[1] "Ruke ti imale" recenica kojom se nesto podstice, dova za povjecanje imetka tako hadis poprima znacenje"drzi se pobozne a ne obaziri se na imovinu i druge stvari"

Ima li vece smutnje za cestitu zenu da se nadze u okrilje muza anarhiste i razvratnika koji je tjera da skine samiju sa glave (da se otkrije) da bude u mjesanom drustvu (muskaraca i zena), koji je prisiljava na konzumiranje alkoholnih pica, plesanje s drugim ljudima s cime je prisiljava da skine omcu poboznosti i morala.

Koliko je djevojaka -na zalost- koje su bile u svojim kucama primjer kreposti i cestitosti, a kada su prijesle u kucu anarhizma, u kucu svog muza bludnika i rasipnika promijenile se u bestidne i raskalasene zene, koje ne pridaju vrijednosnim nacelima nikakav znacaj, niti pridaju razumjevanju kreposti i casti nikakav respekt!!!

Ono u cemu nema sumnje je da djeca koja zive u ovakvoj sredini, u ovakvoj kuci gdje vlada anarhija, grijeh i ludilo ,izgradice se -sto je sigurno- kao pokvarenjaci i zlikovci, odgojice se na anarhiju i razvrat.

Zato izbor na osnovu vjere i morala je najvazniji cimbenik koji ce donijeti potpunu srecu buducim supruznicima, djeci najvrijedniji islamski odgoj , a porodici cast i zeljenu stabilnost.

2.Izbor na osnov porijekla i ugleda.

Od pravila koje je Islam postavio u izboru supruznika , je da bude iz plemenite porodice koja je cuvena po dobru i moralu, cistog porijekla, cestita, jer se ljudi razlikuju medjusobno na obicne i ugledne i nadmecu se medjusobno u dobru ili zlu!!.

Allahov poslanik s.a.v.s. je ukazivao na to da su ljudi kao supstance, da se razlikuju u obicnosti i ugledu, dobru i zlu tako u jednom hadisu kojeg prenose Et-Tajalisi,Ibn Muni' i El-Askeri od Ebu Hurejre r.a., Allahov Poslanik s.a.v.s.kaze: Ljudi su slicni rudama u dobru ili zlu, oni koji su odabrani u dzahilijetu bili bi odabrani i u islamu, ukoliko shvate.

Zato je Allahov Poslanik s.a.v.s. podsticao svakog ko se htio zeniti da prilikom izbora jedan od uslova u izboru bude i porijeklo,ugled, dobrota….. evo nekoliko slicnih hadisa koji govore o tome:

Prenosi Darekutni, Askeri i Ibn Adijj od Ebu Sei'd El-Hudrija da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: Cuvajte se zeleni na djubristu, - a sta je to zelen na djubristu Allahov Poslanice? - upitase ashabi "Lijepa zena s losim porijeklom" odgovori Allahov Poslanik.

Prenosi Ibn Madze, Darekutni i Hakim od 'Aise r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao:"Izaberite gdje cete zasijati, zenite se onom koja vam odgovara"

Prenosi Ibn Madze i Dejlemi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao:"Izaberite gdje cete zasijati, jer korijen utice (na plod)"

Prenosi Ibn Adijj i Ibn Asakir od Aise r.a.:"Izaberite gdje cete zasaditi, jer zene radjaju porod slican njenim bracama i sestrama", u drugom rivajetu stoji:"Trazite odgovarajuca mjesta za gdje cete zasijati, jer ce covjek mozda sliciti svojim daidzama".

I Prenose Ibn Adijj u svojem djelu "El-Kjamil":"Zenite se iz dobra poroda jer korijen utice"12

Svi ovi hadisi upucuju one koji su na putu zenidbe, da paze u izboru bracnoga druga da to bude onaj koji je odgojen u dobroj sredini, koji je uzrastao u kuci plemenita roda poznatoj po casti i dobroti, koji je plemenita porijekla i slave koju nose njegovi predci!..Mozda je tajna u tome da covjekov porod bude takodje plemenit nasledjujuci prirodno ove uzvisene vrline, drevne obicaje i islamske moralne karakteristike….. porod koji ce dojiti od svojih majki mlijeko plemenitosti i dobrote, koji ce na spontan nacin poprimiti osobine dobrocinstva, plemenite cudi…....

Polazeci sa ovog stanovista savjetovao je Osman ibn Ebi El-As Es-Sekafi svoju djecu u izboru bracnog druga te deselekciji one osobe koja ne ispunjava uslove govoreci im: Sinovi moji, onaj koji se hoce zeniti je kao onaj koji hoce nesto posaditi, zato neka pazi

---

12 Spomenuti hadisi koji se odnose na spomenutu problematiku su u osnovi slabi(daif) hadisi sami po sebi, ali zato skupa sacinjavaju dobre(hasen) hadise zbog njihovog mnostva.

gde ce to zasaditi, jer los korijen malokad rodi plemeniti narastaj, zato, trazite dobru zenu makar za to trebalo vrjemena.

Potvrdno ovom nacinu izbora odgovorio je i Omer ibn El-Hattab kada ga je jedan od njegovih sinova upitao koje su duznosti roditelja prema svom djetetu na sta je on odgovorio: Izbor njegove majke, davanje lijepog imena, poduciti ga Kur'anu.

Ovakav nacin izbora kojem nas savjetuje Allahov poslanik s.a.v.s., smatra se jednim od dokazanim naucnim saznanjem pedagoskih teorija danasnjice, tako je recimo i nauka koja se bavi naslednim osobinama (genetika) utvrdila da dijete stice osobine svojih roditelja kako fizicke tako i psihicke (temperament, inteligencija i sl.) i to od samog rodjenja, zato mozemo reci da ukoliko posvjetimo paznju pri izboru bracnog druga gledajuci njegov rod, cast i postenje, bez sumnje je da ce i djeca odrasti na neki nacin cedna cista i postena, a kada se kod djece sjedine faktor nasledja i faktor odgoja onda dobijamo vrhunac morala i vjere, ono biva uvijek primjer poboznosti, casti, kulture, moralnih vrlina....

Zato ne preostaje za one koji zele stupiti u bracnoj zajednici nista osim da pripaze u svom izboru bracnog druga, da tom izboru pristupe mudro ukoliko zele imati dobru porodicu, cisto potomstvo, djecu-iskreni Allahovi vjernici!.

3. Zenidba nerodbinom

Jedna od mudrih islamskih uputa u izboru bacnog druga je dati prednost nerodbini nad rodbinom zbog ocuvanja plemenitog roda djeteta, da bi se zagarantovao zdrav fizicki razvoj njegovog tijela cuvajuci ga od od mnogih unutrasnjih I naslijednih bolesti zatim tim bi se prosirio krug poznanstva medju porodicama cime se ucvrscuju I socijalne veze.

Na ovaj nacij ojacava njihovo tijelo, jedinstvo,medjusobna poezanost I poznavanje, zato I nije cudno sto je Allahov Poslanik s.a.v.s. upozorio da se izbegava zenidba rodbinom sve zbog rizika I opasnosti pojavljivanja raznih oboljenja u toku razvitka djeteta, kao I naslijednih bolesti koje moze naslijediti od svojih roditelja ili predaka.

Jedno od tih upozorenja koje je dao Allahov Poslanik s.a.v.s.je I hadis:"Nemojte se zeniti rodbinom jer ce se dijete roditi krzljavo" u drugom hadisu stoji:"zenite se nerodbiom, izbegnite opasnost da se dijete rodi krzljavo".2[1]

Genetika je takodje dokazala da djeca, ciji su roditelji u srodstvu, radjaju se slabe kako fizicke tako mentalne gradje, takodje djeca naslijedjuju lose moralne osobine I ruzne drustvene obicaje...

Ovo je istina koju je Allahov Poslanik s.a.v.s. izrekao prije cetrnaest vijekova, prije nego se I pojavila ova nauka koja je dala svoje misljenje obznanjujuci istuni za one koji je zele znati.

Ovo nadnaravno djelo Allahovog Poslanika s.a.v.s. je samo potpora za mnoge druge s kojima je dosao kao I potkrepa za istinite obavijesti koje nam je donio.

4.Zenidba djevicama

Jos jedna od mudrih islamskih uputa u izboru bracnog druga je I to da ona bude djevojka tj. neudavana I to zbog dalekoseznih mudrosti I znacajnih koristi kao sto su: ocuvanje porodice od

---

2[1] Neki od ucenjaka, Allah neka ih dobrom nagradi, su provjerili ove hadise I rekli: Sto se tice drugog hadisa, El-Iraki je spomenuo da se nalazi u djelu "Ihja Ulumid-din" I da to nije hadis koji je izrekao Allahov Poslanik, vec izreka koju je izgovorio Pravovjerni halifa Omer r.a. obracajuci se porodici Al es-Saib rijecima: Djeca vam se radaju krzljava, zato zenite se nerodbinom, ova izreka je takodje poznata u jednom drugom kontekstu u kojem Omer r.a. kaze: nemojte se zeniti rodbinom jer ce se dijete roditi krzljavo.

Neki od ucenjaka kazu da da su to hadisi ali od onih koji se prenose sve od Muhammeda s.a.v.s. (merfu'u).

svih gorcina zivota, porodicnih svadja, razdora te svega sto unutar doma siri sjeme neprijateljstva I netrpljenja, a u isto vrijeme, s druge strane, ucvrscuje ljubav medju supruznicima, iz razloga sto je neudavata po prirodi sklona na prisnost I intimnost sa prvim u cijoj se zastiti nadje, za razliku od udavate zene, koja nece naci u svom drugom braku potpunu bliskost, medjusobnu ljubav I iskrenu privrzenost zbog velike razlike u licnosti izmedju prvog I drugog muza.

Zato nije cudno kad vidimo Aisu r.a.kako pojasnjava Allahovom Poslaniku s.a.v.s. znacaj toga kada, u hadisu koji prenosi Buhari, kaze:"Allahov Poslanice kada bi hteo da odmoris u nekoj dolini, u jednoj je drvo s kojeg je brano a u drugoj drvo koje nije dirano, za koje drvo ces privezati devu, "Za ono s kojeg nije brano" odgovori Allahov Poslanik s.a.v.s. na to Aisa r.a. rece: to sam ja.

Ovim ona zeli objasniti njenu vrijednost nad ostalim zenama s obzirom da su ostale zene Allahovog Poslanika bile udavane prije njegove zenidbe s njima.

Allahov Poslanik s.a.v.s. je ukazao na neke od mudrosti u zenidbi s djevicama pa tako u hadisu kojeg prenose Ibn Madze I Bejheki kaze:"Zenite se djevicama one su slatkorijecive, radjaju djecu, manje lazu(spletkare) I zadovoljne su cak i u neimastini"

Allahov Poslanik s.a.v.s. je ukazao Dzabiru r.a., da zenidba djevicom radja ljubav, jaca cednost I krepost, pa tako prenosi Buhari I Muslim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao Dzabiru-kada su se vracali sa bitke "zatur-rika'a"-"Dzabire, jesi li se ozenio" jesam, Allahov Poslanice, odgovorih,"Jesi li ozenio djevicu ili zenu?"upita Allahov Poslanik s.a.v.s. na sta odgovorih: zenu, na to mi Allahov Poslanik s.a.v.s. rece:"Zasto nisi uzeo djevicu s kojom ces se zabavljati, I koja ce se s tobom zabavljati", rekoh: Allahov Poslanice moj otac je poginuo u bitci na Uhud, ostavio je sedam kcerki, pa sam se zato ozenio zenom, koja bi ih iznjivila I koja je kadra na to,"Ispravno si uradio ako Bog da"odgovori Allahov Poslanik s.a.v.s..

Ovaj Dzabirov hadis nas upucije da je u nekim slucajevima brak sa vec udavatom zenom bolji negoli sa djevicom, kao sto je bio

primjer Dzabira r.a. koji smo vec spomenuli, u uzajamnoj pomoci bracnog para u odgoju sirocadi, njihovom razvoju I vecoj paznji, cime bi se postupilo po Allahovom naredjenju, a na sta ukazuje ajet u kojem se kaze:

"Jedni drugima pomazite u dobrocinstvu I cestitosti"(al-Maida:2)

5.Zenidba rodiljama.

Evo jos jedne od islamskih uputa u izboru bracnog druga: da bude rodilja, sto se saznaje na dva nacina:

Prvo. Zdravo tijelo bez bolesti koje sprecuju trudnocu, pri cemu ce se konsultirati adekvatne strucne osobe.

Drugo. Saznanje o njenoj porodici, kao sto su sestre, tetke I td. Jer ukoliko su one rodilje onda je u glavnom I ona takve prirode.

U medici je opcepoznato da zena koja je rodilja , uglavnom je dobrog zdravlja I jakog zdravog tijela, ona kod koje se nadju ova svojstva lakse ce podnijeti kucne odgovornosti, obavjeze vaspitavanja I bracne duznosti na jedan najpotpuniji nacin.

Sve ovo ukazuje da onaj koji je za zenu izabrao rodilju, zeleci sto vece potomstvo duzan je obavljati svoje duznosti koje mu se namjecu bilo to da je na polju opskrbe, odgoja ili obrazovanja.

Jer u sprotivnom odgovarace pred Allahom dz.s. za svoju neodgovornost I nemarnost, istinu je rekao Allahov Poslanik s.a.v.s. u jednom hadisu u kojem kaze:"Allah ce pitati svakog cuvara stada o njegovom stadu, jeli ga sacuvao ili izgubio, covjek ce biti pitan za svoju porodicu" hadis prenosi Ibn Hiban.

Iz svega ovoga mozemo zakljuciti da onaj koji osjeca u sebi odgovornost u duznostima prema svojem potomstvu onako kako to islam nalaze onda mu ne preostaje -ako se zeli zeniti- nista drugo nego da potrazi zenu rodilju s kojom ce brojno povjecati ovaj ummet, kojeg je Allah dz.s. ucinio najboljim od svih dosadasnjih , a ujedno bi postupio po praksi Allahovog Poslanika s.a.v.s. na sta ukazuje jedan hadis u kojem se kazeda je neki

covjek dosao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. I upitao ga: Allahov Poslanice, ja sam zavoleo jednu zenu, iz dobrog je roda I porijekla, bogate je porodice ali ne moze radjati hocu li je ozeniti? Pa mu Allahov Poslanik s.a.v.s. zabrani, te on dodje I po drugi put I isto ga upita a Allahov Poslanik s.a.v.s. mu isto odgovori, te on dodje I po treci put da ga pita a Allahov Poslanik s.a.v.s. mu rece:"Zenite se rodiljama jer cu se ponositi vasim brojem nad ostalim narodima" hadis prenose Ebu Davud, en-Nesai I el-Hakim.

To bi bili najvaznije odrednice u zenidbi, kao I njegove najvaznije dodirne tacke sa odgojem, Islam je taj koji lijeci odgoj pojedinca od stvaranja prve celije porodice, lijeci ga brakom kao odazovom prirodnih potreba I zivotnih zelja, brakom koji upucuje na porijeklo dijece, koji stiti zajednicu od raznih smrtonosnih bolesti I moralne degradacije, a sa druge strane potvrdjuje obostranu podrsku bracnog para u odgoju djece, raspirujuci osjecaj ocinstva I majcinstva u njima.....

Brakom...koji je sagradjen na cvrstim osnovama I zdravim nacelima u izboru bracnog druga a to su:izbor na osnov vjere, na osnov porijekla I ugleda, na osnov njenog prijasnjeg bracnog zivota.

Kako ce jedan musliman znati odakle da pocne? Stvaranje jedne muslimanske porodice, generaciju koja ce vjerovati u Allaha dz.s.....a ujedno ozbiljno uzimajuci ostale odgovornosti s kojima je zaduzen I za koje je odgovoran.

Zasto? Zato sto je u svom domu postavio kamen temeljac na kojem se oslanjaju stubovi cvrstog vaspitanja, oslonci socijalne reforme I znakovi zdravog drustva..... a taj kamen se zove cestita I postena zena!!!!

Stoga odgoj djece u islamu treba krenuti sa samog pocetka , a to je uzoran brak koji je sagradjen na cvrstim principima koji uticu na odgoj I izgradnji jedne generacije.

Pa neka razumom obdareni pouku prime.

Drugo poglavlje

Dusevna osjecanja prema djeci

Pod ovim podrazumijevamo: ispoljavanje onog sto je Allah dz.s. pohranio u srcima roditelja u vidu ljubavi, osjecanja i milosti prema djeci, a mudrost toga je: odbacivanje neislamskih obicaja koji su se ukorijenili u nekim bolesnim dusama koje imaju losa misljenja o kcerima s jedne strane te ukazivanje na vrijednost nagrade i dobrobiti koju stice onaj koji se strpi u slucaju da ga zadesi smrt djeteta, onog koji cvrsto podnese rastanak s njim, s druge strane, i na kraju koja je duznost roditelja onda kada se suprotstave dobrobit islama i interes djeteta?

Sva ova dusevna osjecanja, ova unutrasnja saosjecanja, zamisli i pitanja naci ces -dragi brate u islamu- njihove odgovore u ovome dijelu knjige, namjera nam je zadovoljstvo Allaha dz.s. i od Njega trazimo pomoc i uspjeh u ovome.

U naravi roditelja je ljubav prema djeci

Opce poznata stvar je da je srce roditelja prirodno sklono da voli svoje dijete, da su u njemu ukorijenjena unutrasnja osjecanja, roditeljska saosjecanja, milost, briga i paznja prema djetetu.

A da nije toga cijo ljudski rod bi brzo izumrijo, roditelji ne bi imali strpljenja da odglegaju svoju djecu, ne bi ih odgajali, vaspitali, danonocno bdeli nad njima, stitili njihove interese….

Zato nije cudo sto nam Kur'an Casni prikazuje ova iskrena roditeljska osjecanja na jedan najlepsi nacin, opisujuci pritom djecu na vise nacina, jednom kao ukras zivota:"Bogatstvo i sinovi su ukras u zivotu na ovom svijetu.."(al-Kahf:46).

Drugi put kao veliku blagodet koja zasluzuje zahvalu Davaocu, Dobrocinitelju:"I pomoci cemo vas imecima i sinovima iucinicemo vas brojnijim"(al-Isra':6).

A u trecem slucaju kao radost ako su odgojeni kao pravi vjernici:"oni koji govore: Gospodaru nas, podari nam u zenama na-

sim i djeci nasoj radost i ucini da se cestiti na nas ugledaju!"(al-Isra':6).

Ovo su samo neki od kur'anskih ajeta koji nam opisuju vezu medju roditeljima i djecom, koji nam otkrivaju njihovu iskrenost u osjecanjima, ljubav u njihovim srcima za svojom djecom plodovima njihovih bica.

Sve ovo su dokazi s kojima spoznajemo silu unutrasnjih osjecanja koje je Allah dz.s. pohranio u srcima roditelja kada su u pitanju njihova djeca, razlog je jasan: njihov odgoj, vaspitanje, njihova korist i dobrobit.

"Vjeri, djelu Allahovu, prema kojoj je On ljude nacinio.." (ar-Rum:30).

Milost prema djeci je Allahov dar Njegovim robovima.

Jos jedno osjecanje koje je Allah dz.s. pohranio u srcima roditelja je osjecaj milosti i sazaljena prema djeci, a koje u odgoju djece i njihovom uzgajanju daje najvrijednije rezultate, ostavlja najvece tragove.

Zato ono srce koje nema ovaj osjecaj u sebi, cini svojeg vlasnika osorim i grubim, te nije cudo da ovakva ruzna svojstva negativno djeluju, pojavom anarhizma, tumaranje i lutanje na putu anomalija kod djece kao i neznanje, nepismenost, bijedu.....

Zato nasa plemenita vjera islam je utvrdila neosporivo postojanje milosti u ljudskom srcu i narijedila roditeljima , uciteljima i svim onim koji imaju odgovornosti u odgajanju djece, da steknu i okite se ovom moralnom osobinom.

Sa nekolio hadisa opisati cemo koliku vaznost je pridavao Allahov Poslanik s.a.v.s. ovoj osobini, i koliko je upucivao starije u zdobijanju ove plemenite osobine i osjecaja:

Prenose Ebu Davud i Tirmizi od Omer ibn Suajba, od svog oca, od djeda r.a. da je rekao: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.:"Nije

od nas onaj koji nije milostiv prema nasoj djeci, i ne postuje stare ljude".

Prenosi Buhari u "Edeb el-Mufred" od Ebi Hurejre r.a. da je rekao: Dosao je neki covjek Allahovom Poslaniku s.a.v.s. sa djetetom koje poce grliti pa ga Allahov Poslanik s.a.v.s. upita:"Jesi li milostiv prema njemu", da, odgovori ovaj, a Allahov Poslanik s.a.v.s. mu rece:"A Allah je prema tebi milostiviji vise nego sto si ti milostiv prema svom djetetu, On je Najmilosniji Samilosni".

Allahov Poslanik s.a.v.s. je energicno korio one koji nisu bili milostivi prema djeci, i upucivao ih na dobrobit kucnu, porodicnu, djece….. prenosi Buhari od Aise r.a. da je rekla: dosao je neki beduin Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i rece mu: ljubite li vi vasu djecu, pa da ja svoju ne ljubim? Na to mu Allahov Poslanik s.a.v.s. rece:"Mogu li ti sto, ako ti Allah iz srca iscupa milost?".

Prenosi Buhari od Ebu Hurejre r.a. da je rekao: Allahov Poslanik s.a.v.s. je poljubio Hasana ibn Ali, a pored njega sjedase el-Ekre' ibn Habis et-Temimi koji rece: Ja imam desetoro djece i nijedno od njih nisam poljubio, Allahov Poslanik s.a.v.s. ga pogleda, a zatim mu rece: "Ko nije milostiv, nece mu se drugi smilovati".

Prenosi Buhari od Enes ibn Malika r.a. da je rekao: Dosla je neka zena Aisi r.a. te joj ona dade tri datule, ona dade svakom djetetu po jednu datulu, a jednu ostavi za sebe, kada oboje pojedose datule okrenuse se prema majci koja prepolovi onu trecu datulu i dade svakom po jednu polovinu, kada stize Allahov Poslanik s.a.v.s., Aisa r.a. ga obavijesti o tome, na sta Allahov Poslanik s.a.v.s. rece:"Sta je tu cudno? Allah joj se smilovao zbog njene milosti prema svojoj djeci".

I znao je Allahov Poslanik s.a.v.s., kada bi vidio neko dijete koje je na samrti, kojem je dusa na izmaku, zaplakati od tuge i zalosti prema njemu, cime je ukazivao svom ummetu vrijednost saosjecanja i milosti….. prenosi Buhari i Muslim od Usame ibn Zejda r.a. da je rekao: Poslao sam kcerku Allahovog Poslanika s.a.v.s., da ga pozove i kaze mu da mi je sin na samrti, Allahov

Poslanik s.a.v.s. je poslao selam i rekao:"Allahovo je ono sto uzima i ono sto daje, sve je kod Njega sa odredjenim rokom, pa se strpi i ustraj, onda sam je opet poslao i rekao joj da ga zakune da dodje, pa je dosao, a s njim dodje Sa'd ibn Ubade, Muaz ibn Dzebel, Ubejj ibn Ka'b, Zejd ibn Sabit i jos neki ljudi r.a. Onda dijete dadose Allahovom poslaniku s.a.v.s. i on ga posadi u svoje krilo, za to vrijeme se sav tresao, a oci mu se navlazise, Sa'd ga upita: Allahov Poslanice, sta ti je?,"Ovo je sazaljenje koje je Allah Uzviseni usadio u srcima Svojih robova", odgovori Allahov Poslanik s.a.v.s.. u drugoj predaji stoji: "Koju je Allah usadio u srcima nekih Svojih robova, zaista ce Allah biti milostiv prema onim robovima koji su bili milostivi".

Zato ne treba izgubiti iz vida da kada se milosrdje nastani u srcima roditelja i ukorijeni u njihovim dusama, oni time obavljaju svoju obavjezu i zadatak kojim ih je Allah dz.s. zaduzio prema djeci!!..

Mrzeti kcerke je neislamski i mrzak cin

Islam je jos u svojoj kolijevci pozivao na ravnopravnost i pravdu, ne dijeleci kada je u pitanju milosrdje i roditeljska osjecanja, ljude i zene, musko i zensko, sto je u skladu sa Allahovim odredbama jer se u Kur'anu a.sh. kaze:"Pravedni budite to je najblize cetitosti"(al-Maida:8), a ujedno je u skladu i sa naredjenjima Allahovog Poslanika s.a.v.s. koji u hadisu, kojeg prenose muhaddisi pisci cetiri sunena, imam ahmed i ibn Hiban od Nu'man ibn Besira r.a., kaze : "Pravedni budite medju svojom djecom. Pravedni budite medju svojom djecom. Pravedni budite medju svojom djecom".

Oslanjajuci se na Kur'anski ajet i uputu Allahovog Poslanika s.a.v.s., roditelji su potvrdili kroz vjekove i povijest, stav pravednosti i ravnopravnosti u ljubavi, medjusobnim odnosima, milim pogledima u njeznosti, ne razlikujuci pritom musko od zenskog!!..

A ukoliko se nadje u jednoj islamskoj sredini roditelj koji na kcerku gleda drugacije nego na sina, onda je razlog tome pokvareno drustvo u kojem zivi i gde je stekao navike o kojima Allah dz.s. nikakav dokaz nije objavio, naprotiv to su neislamski obi-

caji jedne pokvarene sredine koja je slicna onoj koju Allah dz.s. spominje u ajetu:"I kad se nekom od njih javi da mu se rodila kci, lice mu potamni i postaje potisten, krije se od ljudi zbog nesrece koja mu je dojavljena : dali ovako prezren da je zadrzi ili da je u zemlju zarovi? Kako ruzno oni prosudjuju!"(an-Nahl:58-59).

Razlog tome takodjer moze biti slabost imana i psihicke nestabilnosti, jer se nisu zadovoljili onim sto im je Allah dz.s. odrijedio, a u cemu nisu imali udjela niti on niti njegova zena, niti bilo tko na Zemlji, kao sto nisu imali udjela u oblikovanju onog sto Allah stvara. Zar ne cuju ono sto Allah Uzviseni kaze o Svom upravljanju, o Svojoj volji, apsolutnoj zelji i odredjenju prevladanja, kao zensko, ili kao musko?

"Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji. On stvara sta hoce! On poklanja zensku djecu kome hoce, a kome hoce - musku, ili im daje musku i zensku, a koga hoce, ucini bez poroda; On, uistinu, sve zna i sve moze."(as-Suara: 49-50).

Prenosi se jedna neobican dogadjaj, da se neki starjesina nekog arapskog plemena koji je bio poznat kao Ebu Hamza, ozenio, i pozelio da mu zena rodi sina, ali ona rodi kcerku, sto bi razlogom da je napusti, te stanovase u drugoj kuci, poslije godinu dana on prodje pokraj njene kuce, a ona se igrase sa kserkicom citirajuci joj poeticne stihove u kojima kaze:

Sta je nasem babi hamzi sto nam ne dolazi,

U drugoj je kuci pored nase i ne prolazi,

Ljut sto mu sina ne rodismo,

Tako mi Allaha za to mi krivi nismo,

Ono sto nam Allah dade mi prihvatismo.

Ebu Hamza udje u kucu, i tu ostade slusajuci pouke o imanu, zadavoljstu sa odredjenjem i cvrstoj volji. Na kraju poljubi celo

svoje zene i kcerke, zadovolji se Allahovim odredjenjem i udjelenim dijelom!!.

Allahov Poslanik s.a.v.s. je, da bi iskorijenio iz nekih dusa slabog imana ove dzahilijetske navike, ukazao u nekoliko hadisa gde istice zensku nad muskom djecom, naredjujuci pritom roditeljima i odgojiteljima lijep odnos prema njima, pazljivost i brigu za njihovim interesima, cime ce zaraditi ulazak u dzennet i Allahovo zadovoljstvo, samim tim ce odgoj zenske djece i realizacija njihovog interesa, biti na nacin kako je Allah dz.s. zadovoljan i kako to vjera islam trazi od nas!!.

Evo nekih hadisa u kojima Allahov Poslanik s.a.v.s. upucuje na obavjezu paznje prema zenskoj djeci i brige za njima:

Prenosi Muslim od Enes ibn Malika r.a. da je kazao: -Rekao je Allahov poslanik s.a.v.s.:"Ko izdrzava dvije kcerke sve dok one odrastu, na Sudnjem danu, ja i on cemo biti kao ova dva (pritom je Allahov poslanik s.a.v.s. sastavio srednji i kaziprst)".

Prenosi Imam Ahmed u Musnedu od Ukbe ibn Amira el-Dzuhenija da je rekao: -Cuo sam Allahovog Poslanika s.a.v.s. da kaze:"Ko bude imao tri kceri pa se strpi s njima, izdrzava ih i opskrbi, one ce mu biti zastita od vatre (dzehennemske)".

Prenosi el-Humejdi od Ebi Seida od Allahovog Poslanika s.a.v.s. koji je rekao:"Ko bude imao tri kceri, ili tri sestre, ili dvije kceri, ili dvije sestre pa se bude dobro i strpljivo odnosio prema njima, i ne ucini im nesto sto je Allah dz.s. zabranio, uci ce u dzennet".

Stoga odgajateljima ne preostaje nista drugo osim da prihvate ove Poslanikove upute, islamske pouke koje ukazuju na obavjezu paznje prema zenskoj djeci, i ramnopravnost i pravednost izmedju njih i muske djece, da bi time stekli pravo na dzennet velicine nebesa i Zemlje, pravo na zadovoljstvo Allaha Velikog, na mjestu u kome ce biti zadovoljni, kod Vladara Svemocnoga.

Vrijednost strpljenja prilikom smrti djeteta

Kada jedan musliman dostigne visok stjepen vjerovanja i ubjedjenja, kada spozna istinu o predodredjenju da je dobro i zlo, od Allaha Uzvisenog, onda u njegovim ocima nesrece koje ga zadese izgledaju mu sicusne i neznatne, on se predaje Uzvisenom Allahu u svemu sto ga zadesi i snadje, to ga smiruje u dusi zbog strpljenja koje pokazuje u nedacama, zbog pomirenja sa sudbinom koja ga je zadesila, zbog pokornosti koju je pokazao na Allahovom odredjenju.

Sa ovog islamskog stanovista obavijestio nas je Allahov Poslanik s.a.v.s. da onom muslimanu kojem umre neko dijete, pa se on strpi i podnese to, Allah ce njemu sagraditi kucu u dzennetu, a ta kuca ce se zvati "kuca zahvalnosti".. Prenosi Tirmizi i ibn Hiban od Ebu Muse el-Esarijj r.a., da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao:" Kada nekom umre dijete Allah dz.s. kaze melecima: - Uzeste li dusu djetetu roba Moga? A oni odgovore: Da, Allah dz.s. tada kaze:" Uzeste li plod njegovog srca? Oni odgovore: Da, Allah ih onda upita:" Sta je na to rekao Moj rob? A oni odgovore: Zahvalio Ti se i rekao je: Mi smo Allahovi i mi cemo se Njemu vratiti, a Allah dz.s. onda kaze:" Izgradite Mom robu kucu u dzennetu i nazovite je kucom zahvalnosti".

Za ovakvu strpljivost slijedi nagrada, nju zasluzuje strpljivi na dan kada nam nece biti od koristi imetak niti sinovi nasi.

Jedna od tih nagrada je i ulazak u dzennet i zastor od dzehennemske vatre. Prenosi Buhari i Muslim od Ebu Seida el-Hudrijj r.a., da je Allahov Poslanik s.a.v.s., rekao nekim od zena pravovjernih: "Nijednoj od vas nece umrijeti troje djece, a da joj ta djeca ne budu zastor od dzehennemske vatre", neka od zena ga upita: A dvoje, na sta Allahov Poslanik s.a.v.s. odgovori: "Pa cak i dvoje".

Prenose Ahmed i ibn Hiban od Dzabira r.a. da je rekao: Cuo sam Allahov Poslanik s.a.v.s. da kaze: "Kom umre troje djece pa to mirno podnese uci ce u dzennet", upitase ga: O Allahov Poslanice, a kom umru dvoje, "I kom umru dvoje" odgovori Allahov Poslanik s.a.v.s."

Jedan od prenosioca upita Dzabira r.a.: Da ste ga upitali za jedno dijete rekao bi vam i za jedno dijete, a Dzabir mu na to rece: I ja mislim tako.

Jos jedna od nagrada za strpljivost, je to da ce dijete koje umre, biti sefaatdzija(posrijednik) svojim roditeljima na Sudni dan.

Prenosi Taberani sa ispravnim senedom(lancem prenosioca) od Hubejbe da je ona bila kod Aise r.a. kada je dosao Allahov Poslanik s.a.v.s. i rekao da roditeljima kojim umre troje djece koja nisu dostigla zrelost, na Sudnji dan ce biti dovedena pred dzennetska vrata i reci ce im se: -Udjite u dzennet, a ona(djeca) ce reci: -Kada udju nasi roditelji uci cemo i mi, pa ce im se reci udjite u dzennet vi i roditelji vasi.

Prenosi Muslim u svom "Sahihu" od Ebu Hasana da je rekao: - Umrla su mi dva sina pa rekoh Ebi Hurejri r.a., cuo sam od Allahovog Poslanika s.a.v.s. hadis koji smo prepricavali, i koji nas je smirivao u slucajevima kada nekom umre dijete! Da, rece mu Ebu Hurejre, to je hadis "Njihova djeca su kao skitnice dzennetske, jedno od njih ce se pribliziti svom roditelju - ili je rekao svojim roditeljima - pa ce ga uhvatiti za kraj njegove odjece ili ruke kao sto uhvatam sada kraj ove odjece, i nece se od njega rastaviti, dok ga Allah zajedno s njim ne uvede u dzennet".

Mnogo je slucajeva u kojima se vidi cvrstina imana koji su pokazivale zena Poslanikovih ashaba r.a. u kojima se vidi jacina strpljivosti i zadovoljstva sa Allahovim dz.s. odredjenjem, jedan od tih slucaja se dogodio sa Ummu Selim r.a., a kojeg u potpunosti prenose Buhari i Muslim od Enes r.a. koji je rekao: -Imao je Ebu Talha sina koji zaboli od neke bolesti, kada je jednog dana Ebu Talha bio otsutan, dijete preseli, te kad se vrati kuci upita: -Sta je sa sinom?, a Ummu Selim - djetetova majka - mu rece: -Smirio se1, nakon toga prinije mu veceru te on vecera, zatim se dotera2 (izgled) kao nikada ranije, te je on opcio s

---

1 misleci pritom na smrt, dok je Ebu Talha shvatio da su mu se muke smanjile te da ozdravlja.

*2*misli se na Ummu Selim.

njom te veceri, i tek poslije nekog vremena kaza mu Ummu Selim: -O, Ebu Talha, kada bi neko od ljudi pozajmio svojoj suprugi nesto, a zatim taj isti tu stvar potrazio od nje, dali ona smije to ne vratiti? -Ne, rece Ebu Talha, nato ona rece: -Onda budi strpljiv zbog smrti svog sina i trazi nagradu kod Allaha, tada se Ebu Talha naljuti, i rece joj: -Ostavila si me da budem necist, i tek onda si me obavijestila o smrti naseg sina. U to je Ebu Talha otisao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i obavijestio ga o tome sto mu se dogodilo - Allahov Poslanik s.a.v.s., opravda postupak Ummu Selim - i uz to mu rece: "Neka vam Allah blagoslovi tu noc", u drugom rivajetu stoji da je rekao: "Allahu, blagoslovi ih", pa im bijase rodjeno dijete koje Allahov Poslanik s.a.v.s., nazva Abdullah. Rekao je neki ensarija: -Vidio sam devetoro djece - misli se na djecu Abdullaha koji je tada rodjen - i svi bijahu hafizi Kur'ana, a to je zbog primljene dove koju je Allahov Poslanik s.a.v.s. njima proucio kada je rekao: "Allahu, blagoslovi ih".

Nesumnjivo je da vjerovanje u Allaha, kada se ukorijeni u srcima vjernika, pravi cuda, ono pretvara slabost u snagu, strasljivost u hrabrost, skrtocu u darezljivost, zalost i tugu u strpljenje i podnosljivost.

Kako je onda dostojna stvar da se ocevi i majke okite imanom, da se naoruzaju cvrstim ubjedjenjem, i ukoliko ih nesto zadesi oni ne zapadnu u zalost, ako im evlad umre oni nece osjecati jaku bol, njihove rijeci ce biti: -Allahovo je ono sto uzima i ono sto daje, i svaka stvar je s odredjenim rokom kod Njega, na taj nacin oni ce lakse podnijeti zalost, steci ce veliku nagradu kod Onog u cijoj je moci odredjenje i sud.

Gospodaru nas olaksaj nam muke na ovome svijetu, ucini nas da budemo zadovoljni Tvojom odredbom i predodredjenjem, zauzmi se za nas kako na ovome tako i na buducem svijetu, jer to samo Ti mozes, o Gospodaru svijetova. Amin.

Dobrobit islama prevladava kada se sukobi sa covekovom ljubavlju prema djetetu

Kada srce roditelja osjeca sva ova iskrena osjecanja kao sto su: ljubav, samilost, njeznost i saosjecaj prema svom djetetu, svo-

joj krvi, onda ta osjecanja ne smiju nadvladati jedna druga osjecanja kao sto su: borba na Allahovom putu, poziv u Allahovu vjeru i sl. Jer je interes islama nad svim ostalim interesa, zato sto je izgradnja jednog islamskog drustva, vjernikova zelja i njegov cilj u zivotu. Zato sto je covjekova uputa najuzvisenije nesto cemu ce teziti i stremiti njegovom sirenju i realizaciji.

Takvo je bilo shvacanje prve grupe ashaba Allahovog Poslanika s.a.v.s. i onih koji su ih slijedili u dobru, oni nisu znali za drugi pokret osim borbe, niti za poziv osim poziva u islam, a niti teznje osim prema islamu.

Zato i nije cudo kada cujemo kroz istoriju o njihovim velikim uspjesima u dostavljanju islamskih poruka i sirenju Allahove rijeci na Zemlji. I nije cudo sto su za to zrtvovali svoje imetke i svoje zivote prizeljkujuci smrt sehida na Allahovom putu.

Evo rijeci koje je rekao Ubade ibn Samit r.a. Mukavkisu vladaru Egipta kada ga je ovaj htio uplasiti skupljanjem ogromne bizantijske vojske i kada ga je izazvao velikim imetkom: "Nemoj se varati, niti oni koji su oko tebe, jer sto se tice tvog zastrasivanja sa skupljanjem bizantijske vojske, i o tome kako je njihov broj velik, te da zato nismo kadri suprotstaviti im se, pa tako mi zivota nisi nas tima uplasio, kao sto nas to nece odvratiti od nasih namjera, ukoliko je istina ono sto govorite. Jer nas ce snaci, za razliku od vas, jedno od dva dobara: ili cete nam povjecati ovosvjetski plijen ako vas pobijedimo, ili cete nam povjecati nagradu onoga svijeta ako vi pobjedite, a Allah dz.s. kaze u svojoj casnoj Knjizi: "Koliko su puta malobrojne cete, Allahovom voljom, nadjacale mnogobrojne cete! - A Allah je na strani izdrzljivih" (el-Bekare: 249).

Svaki od nas moli Allaha, danju i nocu, da ga ucini sehidom i da ga ne ostavi da se vrati svojoj zemlji, kuci, zeni i djecama. Niko od nas ne brine za one koje je ostavio, svi smo ih ostavili u amanet Allahu, nasem Gospodaru, nasa briga je borba na Allahovom putu i sirenje Allahove rijeci. A sto se tice tvojih rijeci da smo opkoljeni i da smo u teskoj situaciji, znaj da smo na naprostranijem prostoru, jer da je ovaj svijet cio u nasem posjedu, mi ne bi htjeli od njega vise od onoga sto imamo sad."

Ovo je stav koji je zauzeo Ubade ibn Samit r.a., a ono je jedno od hiljade, kakvih je bilo i koje su zauzeli nasi slavni i neustrasivi predci i to u duzem periodu povijesti. Zasto sve ove zrtve, zasto je kod njih prevladavala ljubav prema borbi i pozivu u islam ljubav prema zeni, djecama, kuci i porodici. Razlog je zasigurno ajet u kojem Allah dz.s. kaze: "Reci: Ako su vam ocevi vasi, i sinovi vasi, i braca vasa, i zene vase, i rod vas, i imanja vasa koja ste stekli, i trgovacka roba za koju strahujete da nece prodje imati, i kuce vase u kojima se prijatno osjecate - miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pricekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grijesnicima nece ukazati na pravi put" (et-Tewbe:24).

Jedno od slavnih i casnih djela koja se i dandanas prenose od imama sehida Hasan el-Benna, neka je Allahova milost nad njim, je ta da je imao obicaj posjecivati islamsku omladinu u svim krajevima i mjestima i to svakog praznika, i kada se jednoga dana spremao na takav put, razboli se njegov sin Sejfulislam, i to tezom bolescu toliko da bijase pred samu smrt, supruga ga zamoli: kada bi ostao bar ovaj Bajram da se zajedno radujemo, a uz to potreban si svom bolesnom sinu, na sta joj on odgovori:"Ako Allah podari mom sinu ozdravljenje, pa Njemu pripada sva zasluga i zahvala, a ako mu Allah odrijedi smrt, onda moj otac najbolje zna kako stici do groblja", zatim je izasao proucivsi Allahove rijeci: " Reci: Ako su vam ocevi vasi, i sinovi vasi, i braca vasa…"(sve do kraja ovog ajeta).

Allahu ekber! Ovakvi trebaju biti oni koji zele siriti Allahovu rijec… Allahu ekber! Ovakvi trebaju biti oni koji pozivaju u islam… a da nije bilo medju nasim predcima i onih koji pozivaju u islam u danasnjici, drugih osim ovih stavova, dovljno bi bilo za sva vremena !..

Brate u islamu, roditelju! Ljubav prema islamu, dzihadu i pozivu u Allahovu vjeru mora zavladati tvojim srcem i tijelom, mora ti biti vaznija od ljubavi prema zeni, djeci i porodici, sve dok se cjelosno ne predas dostavljanju Allahove vjere i nocnji zastave dzihada, jer ces na taj nacim mozda biti medju onima koji su svojim cvrstim stavovima zidali cast islama, koji su svojom odlucnoscu podigli drzavu Kur'ana i kojisu vratili Muhammedovom a.s. ummetu nesavladivu moc, uzvisenu cast, a to Allahu nije tesko.

Pocuj sta kaze Allahov Poslanik s.a.v.s. o onima koji zele upotpuniti svoju vjeru, osjetiti njenu blagost u dubini srca i koji zele naci njen uzitak u dubini duse!!..

Prenosi Buhari od Enes r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: " Kod koga se nadju tri osobine, taj je okusio slast imana, a one su: da mu Allah dz.s. i Allahov Poslanik budu drazi od sveg drugog, da kada voli nekog, voli ga zbog Allaha i da mrzi vratiti se u nevjerstvo kao sto mrzi da bude bacen u vatru".

Prenosi Buhari da je Omer r.a. rekao Allahovom Poslaniku s.a.v.s.: ti si mi, o Allahov Poslanice drazi, drazi od svega, osim od sebe, na to mu Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Nece niko od vas biti pravi vjernik dok mu ja ne budem drazi i od samog sebe", tada Omer rece: tako mi Onog koji ti je poslao Kur'an, ti si mi drazi i od samog sebe, a Allahov Poslanik s.a.v.s. tada rece: "sada Omere". t.j. sada si pravi vjernik.

Takodje se prenosi u "Sahihu" da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Nije pravi vjernik onaj cije zelje ne budu slijedile ono s cime sam poslan".

Prenose Buhari i Muslim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Nije vjernik onaj kome nisam drazi od njegovog imetka, njegove djece i cijelog naroda".

Udarac i izbjegavanje djeteta kao vaspitna mjera

Dijete dok je malo zivi pod okriljem svojih roditelja, kao takvo zivi i u godinama u kojima pocinje da saznaje i dok se vaspitava. U toj dobi obavjeza je roditeljima i odgojateljima da ne izbjegnu bilo koje sredstvo koje je u korist djetetu, kao sto nece izostaviti nijedan nacin s kojim bi ispravili neku njegovu negativnu osobinu, kako bi odgojili njegovu svijest i moral, sve dok se u njemu izgradi potpuni islamski moral i visok nivo kulture.

Islam ima svoj nacin kako pristupiti u odgoju djece, pa tako, ako bude koristilo obracati se djetetu njezno ga savjetujuci, onda odgojitelju nije dozvoljeno da kaznjava ili ljutito izbjegava dijete, a ako bude dovoljno podici glas i pokazati ljutnju, onda pribjegavati udarcima, i samo ako sva ova vec nabrojena sred-

stva ne budu dovoljna, tek onda udarac biva dozvoljen, ali s uslovom da ne bude jak, jer, mozda na taj nacin dijete se popravi i motivira na lijepo ponasanje.

Ovakav nacin vaspitavanja, crpljen iz prakse Allahovog poslanika s.a.v.s. i djela ashaba, su za sve one koji zele znati kako to islam naredjuje i savjetuje u vaspitnoodgojnom procesu.

Pa tako prenose Buhari i Muslim hadis od Omer ibn Ebi Seleme r.a. da je rekao: Bio sam djecak pod okriljem Allahovog Poslanika s.a.v.s. pa sam pruzao ruke prema zdjeli sa jelom, te mi Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Mladicu, spomeni Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe".

Prenose Buhari i Muslim od Sehl ibn Sa'd r.a.: -Donijeto je Allahovom Poslaniku s.a.v.s. da pije, s njegove desne strane bijase neko djete, a s njegove lijeve strane bijahu ljudi, kada je popio dio, upita ono dijete: "Hoces li mi dozvoliti da njih prvo posluzim" - ovo je bilo uctivo obracanje -, a dijete odgovori: -Ne tako mi Allaha, nema dostojnijeg od tebe kome moze pripasti moj dio, nato ga Allahov Poslanik s.a.v.s. uze u svojim rukama, a ovaj djecak bijase Abdullah ibn Abbas.

Slijedeci primjer govori o sledecoj metodi, ukoliko prva metoda ne uspije, pa tako u hadisu kojeg prenose Buhari i Muslim od Ebu Seid r.a. u kojem on kaze: -Da je Allahov Poslanik s.a.v.s. zabranio bacanje1 kamencica rekavsi: "Njime se ne moze uloviti zivotinja, a niti ubiti neprijatelj, ali se moze izvaditi oko i slomiti zub nekom", u jednom rivajetu stoji, da je neki rodjak ibn Migfela - koji jos bijase djecak- bacao kamencice, sto mu ibn Migfel zabrani rekavsi mu da je Allahov Poslanik s.a.v.s. to zabranio i spomenuo mu hadis, ali se djecak na to nije obazirao, pa mu on rece: -Ja ti govorim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. to zabranio, a ti to ponovo radis? Nikada ti necu vise progovoriti!!.

I na kraju hadis koji govori o dozvoli da se dijete udari, a kojeg prenose Ebu Davud i Hakim od Amr ibn Suajba r.a. od njegovog oca i od njegovog djeda da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao:

---

1 "hazfun", baciti kamen tako sto cemo dohvatiti kamen palcem i kaziprstom.

"Naredjujte vasoj djeci da obavljaju namaz od njihove sedme godine, a udarite ih, ako odbijaju, kada napune deset, i razdvojte2 ih u posebnim posteljama".

Ovu su nacini odgajanja kada je dijete u godinama ranog djetinjstva i puberteta.

Kada dostigne u godinama mladosti ili doba koje slijedi posle toga, onda nacin odgajanja se razlikuje od onog predhodnog.

Ukoliko kod ovakvih osoba ne koristi ubjedjivanje, savjetovanje i upucivanje, duznost je odgojitelju da pribjegne metodi potpune izolacije, sve dok ta osoba bude zivjela u grijehu, raspuscenosti i raskalasenosti, ramnodusna prema svojoj propasti.

Donijecemo nekoliko dokaza koji govore o tome:

Prenosi Taberani od ibn Abbasa r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Najcvrsca zakacka imanu je: prijateljstvo zbog Allaha, neprijateljstvo zbog Allaha, voljeti zbog Allaha i mrzeti zbog Allaha".

Prenosi Buhari u svom "Sahihu" u poglavlju o dozvoli izbjegavanja onog koji cini grijeh da je Ka'b r.a. rekao, kada je izostao u pohodu na Tebuk: Zabranio je Allahov Poslanik s.a.v.s. muslimanima da govore s nama1 pedeset noci, tako da im je zemlja i njena prostranstva, postala tijesna, u dusama im se stisnulo, i niko od muslimana s njima nije govorio, niti se s njima pozdravljao, niti je s njima iko sjedio, sve do onda kada je Allah dz.s.objavio u Kur'anu, Svoj oprost prema njima.

U verodostojnim predajama stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. cijeli mjesec izbjegavao sresti se sa nekom od svojih zena, kada je htio kazniti.

2t.j. musku i zensku djecu.

1bili su trojica, Allah dz.s. ih spominje u Kur'anu (9 – 118)

Prenosi Sujuti da je Abdullah ibn Omer r.a. izbjegavao svog sina do smrti, zato sto se nije pokorio hadisu koji mu je otac spomenuo prenoseci ga od Allahovog Poslanika s.a.v.s. u kojem se kaze: Da je zabranio ljudima da sprjecavaju svoje zene da klanjaju u dzamiju.2

Ovo su metode koje treba koristiti onda kada je dijete u grijehu, ali je ipak i dalje vjernik u imanu i islamu, a ako predje u otvoreno nevjerstvo i izadje iz vjere islama, onda njegovo izbjegavanje, izolacija i odricanje je najmanji zahtjev vjere i najasnije upute casnog Kur'ana.

Evo nekoliko ajeta koji to i potvrdjuju:

Rekao je Uzviseni Allah:

"Ne treba da ljudi koji u Allah i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, makar im oni, bili, ocevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braca njihova, ili rodjaci njihovi."(al-Mudzadala : 22).

"A Nuh je bio zamolio Gospodara svoga i rekao: "Gospodaru moj, sin moj je celjade moje, a obecanje Tvoje je, zaista, istinito i Ti si od mudrih najmudriji!", "O Nuhu, on nije celjade tvoje"-rekao je On- "jer radi ono sto ne valja, zato me ne moli za ono sto ne znas! Savjetujem te da neznalica ne budes." (Hud : 45-46).

"A kada je Ibrahima Gospodar njegov s nekoliko zapovijedi u iskusenje stavio, pa ih on potpuno izvrsio, Allah je rekao: "Ucinicu da ti budes ljudima u vjeri uzor!"-"I neke moje potomke!"- zamoli on - "Objecanje Moje nece obuhvatiti nevjernike"-kaza On-." (al-Beqare : 124).

"A sto je Ibrahim trazio oprosta za svoga oca bilo je samo zbog obecanja koje mu je dao. A kada mu je bilo jasno da je on Allahov neprijatelj, on ga se odrekao, Ibrahim je, doista, bio pun sazaljenja i obazriv." (at-Tawba : 114).

---

2 Po ovom pitanju imam Sujuti je napisao djelo "Ez-Zedzru bil-Hedzri".

Ovi ajeti, a ima ih jos puno, jasno ukazuju da izbjegavati dijete ili cak i nekog ko nam je blizak, ukoliko teze nevjerstvu, biva islamska obavjeza, a to je zato sto islam stavlja bratstvo u islamu nad svakom rodbinskom, podrucnom, jezickom, nacionalnom vezom ili ekonomskom koristi, a dokazi tome su Allahove rijeci:

"Reci: Ako su vam ocevi vasi, i sinovi vasi, i braca vasa, i zene vase, i rod vas, i imanja vasa koja ste stekli, i trgovacka roba za koju strahujete da nece prodje imati, i kuce vase u kojima se prijatno osjecate - miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pricekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grijesnicima nece ukazati na pravi put" (et-Tewbe:24).

Opce poznato je stanoviste islama, koje se nikada nece promijeniti :

"Vjernici su samo braca" (al-Hudzurat : 10).

I simbol koji se nece nicim zamijeniti:

"Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najvise boji." (al-Hudzurat : 13).

Pa u koje ce rijeci, ako ne u Kur'an Casni., vjerovati?

Treće poglavlje

Duznosti odgojitelja kada se dijete rodi

1- Pohvaljeno je obradovati nekog i cestitati tim povodom

Pohvaljeno je da musliman obraduje svog brata muslimana sa vijescu da mu se rodilo dijete, pokazujuci pritom svoju radost zbog tog cina, jer se u takvoj situaciji ljudi vise zblize i time jacaju svoje veze, sire ljubav i ljudskost medju muslimanskim porodicama, a ukoliko nije bio u mogucnosti za to, onda je lijepo za svakog muslimana da cestita svojem bratu u islamu, i to

dovom, za svojeg brata i njegovo tek novorodjeno dijete, jer mozda Allah dz.s. ukabuli tu dovu i odazve se istoj.

Casni Kur'an je na nekoliko mjesta spomenuo ove prilike da bi time uputio i poducio islamski ummet o njihovim duznostima u takvim situacijama sto, -kao sto smo vec objasnili-, ostavlja veliki trag u poboljsanju medjuljudskih odnosa, posebno medju muslimanima.

Rekao je Allah dz.s. u prici o Ibrahimu a.s.:

" I Ibrahimu smo izaslanike Nase poslali da mu donesu radosnu vijest, "Mir!"-rekose;- "Mir!"-odgovori on, i ubrzo im donese peceno tele. A kad vidje da ga se ruke njihove ne doticu, on osjeti da nisu gosti i obuze ga neka zebnja od njih. "Ti se ne boj!"-rekose oni, "mi smo Lutovu narodu poslani." A zena njegova stajase tu, i Mi je obradovasmo Ishakom, a poslije Ishaka Jakubom, i ona se osmjehnu." (Hud : 69-71).

Rekao je Uzviseni Allah u prici o Zekerijja a.s.:

"I dok se on u hramu stojeci molio, meleki ga zovnuse: "Allah ti javlja radosnu vijest: rodice ti se Jahja." (Ali Imran : 39).

U drugom ajetu stoji:

"O Zekerijja, javljamo ti radosnu vijest da ce ti se djecak roditi, ime ce mu Jahja biti, nikome prije njega to ime nismo htjeli dati." (Maryam : 7).

Takodje se spominje u knjigama o zivotu Allahovog Poslanika s.a.v.s.: Kada se rodio Allahov Poslanik s.a.v.s., Suvejba je time obradovala njegovog amidzu Ebu Leheba rekavsi mu da se rodio sin Abdullahu, a Suhejba bijase Ebu Lehebova robinja pa je ebu Leheb oslobodi ropstva zbog te vijesti i od velike radosti, te mu taj postupak Allah dz.s. nije zanemario, zbog toga ga je napojio,

nakon smrti, sa "nukreh"1 koja se nalazi u podnozju palca. Kao sto to prenosi Buhari.

Es-Suhejmi spominje da je Abbas r.a. rekao: Kada je Ebu Leheb preselio, sanjao sam ga poslije nekoliko dana i bijase u najgorem stanju, i rece mi u snu: nisam osjetio mir, otkada sam napustio taj svijet, jedino mi se kazna umanjuje svakog ponedeljka. A to je dan kada se rodio Allahov Poslanik s.a.v.s., kada ga je obradovala Suvejba i kada se Ebu Leheb obradovao rodjenju Allahovog Poslanika s.a.v.s.a sto se tice cestitanja : Prenosi imam el-Dzevzi u knjizi "Tuhfetul-mevdud" od Ebu Bekr ibn Munzira da je rekao: -Preneseno nam je od Hasan el-Basrija da mu je neki covjek dosao, a pored njega vec bijase neki covjek kome se bjese rodilo dijete, te mu ovaj koji dodje rece: -Veseli se konjaniku (vitezu), na sta mu Hasan el-Basri rece: -Kako znas hoce li biti konjanik ili ce biti magarac?, -Sta da kazem onda?-upita ovaj, reci: -Budi blagoslovljen datim darom, budi zahvalan Onom koji sve daje, nek te Allah opskrbi dobrocinstvom ovog djeteta i nek ojaca snagom i stasom, odgovori mu Hasan el-Basri.

Ova radost i cestitanje moraju biti prilikom rodjenja bilo kojeg djeteta, bez obzira bilo ono musko ili zensko. Muslimani bi trebali primjenjivati ovu praksu u svojim zajednicama, radi jacanja medjusobnih veza i produbljivanja prijateljskih odnosa iz dana u dan, radi podizanja ljudskosti i ljubavi u svojim kucama i porodicama, sto ce ih povesti ka putu jedinstva i zajednistva, da bi postali braca - Allahovi robovi zauvjek, da bi njihovo jedinstvo postalo kao bedem cvrsti, podrzavajuci jedni druge.1

1"nukreh" je nesto osuseno koje se nalazi izmedju palca i ostalih prstiju.

1U nekim mjestima je obicaj da se ponese cvijece ili kakav drugi poklon u porodici u kojoj se rodi djete, sto je lijep obicaj, jer on potpada pod hadis Allahovog Poslanika s.a.v.s. u kojem kaze: "Poklanjajte jedni drugima poklone, povjecati cete ljubav medju vama", tako ce i ovaj gest povjecati ljubav i prijateljstvo medju muslimanima.

2- Pohvaljeno je uciti ezan i ikamet novorodjencetu

Jos jedan od propisa kojim nas islam obavjezuje je: Prouciti ezan na desno, a ikamet na lijevo uho novorodjenceta, i to odmah nakon njegovog rodjenja, kao sto to prenose Ebu Davud i Tirmizi od Ebu Rafi' koji je rekao: -Vidio sam Allahovog Poslanika s.a.v.s. kako uci ezan na Hasanovom uhu kada ga je rodila Fatima r.a.

Prenosi Bejheki i ibn Sinni od Hasana od Ali r.a. od Allahovog Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Kome se rodi dijete, pa mu se izuci ezan u desnom uhu, i ikamet u lijevom, nece ga snaci padavica".

Prenosi se, takodje, od ibn Abbasa r.a.: da je Allahov Poslanik s.a.v.s. ucio ezan Hasanu, onog dana kada se rodio, a proucio mu je i ikamet u lijevom uhu".

A tajna u ucenju ezana i ikameta -kako je to objasnio el-Dzevzi u svojo knjizi "Tuhfetul-mevdud"- je:" Da bude prvo sto ce dijetetu prostrujati kroz njegov ljudski sluh, uzvisene rijeci koje sadrze velicanje i slava Gospodaru, sehadet s kojim se ulazi u vjeru islam, na taj nacin ga poducavamo islamskim propisima , jos onda kada dodje na ovaj svijet, kao sto ga upucujemo na sehadet onda kada odlazi sa ovog svijeta, zato nije zacudo da ostane u njemu trag od tog ucenja ezana makar sto dijete to i ne osjeca u tom momentu.

Osim toga jos jedna od mudrosti ucenja ezana je: da u tom momentu sejtan bjezi od djeteta, iako ga je pratio do njegovog rodjenja, tako ce taj sejtan cuti rijeci od kojih ce oslabiti i koje ce ga rasrditi i razbjesneti u prvim casovima u kojima on pokusava utjecati na njega.

U tom cinu ima jos jedna mudrost: a to je da poziv u vjerovanju Allaha dz.s., poziv u Njegovoj vjeri-islamu i Njegovom obozavanju predhodi pozivu sejtanovom kojim on poziva, kao sto je vjera, djelo Allahovo, prema kojoj je On ljude nacinio, predhodila i sejtanovoj promjeni, a ovo su samo neke od mudrosti ucenja ezana novorodjencetu, a kojih ima puno.

Ove mudrosti i koristi, koje nam je ukazao ucenjak ibn Kajjim el-Dzevzi, su najveci dokaz o vaznosti koju je pridao Allahov Poslanik s.a.v.s. Bozjem jedinstvu i vjerovanju u samo jednog Allaha, te suprotstavljanje sejtanu i strastima i to od onog momenta kada dijete osjeti miris ovog svijeta i dah svojeg postojanja.
3- Pohvaljeno je datulom protrljati nepca novorodjenom dijetetu;

Slijedeci od propisa kojim nas islam obavezuje je novorodjencetu datulom protrljati nepca, i to odmah nakon njegovog rodjenja.

Ali kako se to zapravo obavlja? I koja je mudrost tog postupka?

Ovaj cin se obavlja tako sto cemo uzjeti datulu i sazvakati je, a onda uzjeti djelic i protrljati nepca novorodjencetu, tako sto cemo dio sazvakane datule staviti na vrh prsta koji ce se staviti u ustima djeteta i blako potrljati njime desno pa lijevo, sve dok mu ne protrljamo cijela usta sa sazvakanom datulom, ukoliko nemamo pri sebi datulu onda se to moze uraditi bilo kojom materijom koja sadzi u sebi secer, kao na primjer med, serbet i sl. slijedeci na taj nacin sunnet Allahovog Poslanika s.a.v.s.

A mudrost toga je po svemu sudjeci, ojacanje usnih organa: jer se pokrecu jezik, usne i vilica u toku obavljanja ovog cina, i samim tim se dijete upucuje na dojenje mlijeka na jedan prirodan nacin. Pohvaljeno je da ovaj cin obavi neko ko je poznat po bogobojaznosti i dobroti, nadajuci se dobroti i bogobojaznosti kod djeteta.

Evo nekoliko hadisa koje ucenjaci fikha uzimaju kao dokaz za pozeljnost obavljanja ovog cina:

Prenose Buhari i Muslim hadis Ebu Berde od Ebu Musa r.a. da je rekao: Rodio mi se djecak, pa sam ga odnio Allahovom Poslaniku s.a.v.s. te ga nazva Ibrahim, protrlja mu usne datulom , zamoli Allaha za blagoslov i onda ga vrati meni.

Prenose Buhari i Muslim hadis Enes ibn Malika r.a. u kojem on kaze: Bolovase dijete Ebu Talhe nekom bolescu, i jednoga dana

kada je izasao, dijete preseli sa ovog svijeta, kada se vratio kuci upita Ebu Talha: Sta je sa djetetom?, Ummu Selim, njegova zena mu rece: Smirilo se. zatim prinjese Ebu Talhi veceru, te on vecera, kada su legli u postelju Ebu Talha je imade odnos s njom, a poslije cega mu Ummu Selim rece: Ustani i sahrani dijete. Ovo je Ebu Talha saopstio Allahovom Poslaniku s.a.v.s. te ga on upita: "Jeste li imali odnos te veceri", na sta Ebu Talha odgovori potvrdno, a Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Gospodaru nas, blagoslovi ih", i kada je Ummu Selim rodila djecaka, rece mi Ebu Talha: Odnesi ga Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i uz to posla i nekoliko datula, Allahov Poslanik s.a.v.s. ga uze u ruke i upita: "Jeli poslato nesto s djetetom", da, datule! Odgovorise, te ih on uze sazvaka ih, stavi dio njih na prstu a onda sve to stavi u djetetovim ustima i protrlja blago, na kraju mu dade ime Abdullah.

Rekao je Hilal: obavjestio me Muhammed ibn Ali rekavsi: Cuo sam majku, Ahmed ibn Hanbelovog djeteta kako kaze: Kada su mi poceli porodjajni bolovi moj suprug spavase, te mu rekoh: Eto ja umirem!, na sta on odgovori: Neka ti Allah olaksa, i samo sto to rece ja rodih, donesite te datule-a one bijahu iz meke-, rece Ahmed ibn Hanbel i obrati se Ummu Ali: Sazvaci ove datule i protrljaj nepca djetetu, sto ona uradi.

4- Pohvalno je obrijati glavu novorodjencetu;

jedan od propisa kojim nas islam obavezuje je brijanje glave djetetu sedmog dana nakon njegovog rodjenja, a zatim izmjeriti je, i onda istu tezinu srebra udijeliti kao sadaku siromasnim i onima koji su u potrebi za tim.

Mudrost toga se odrazava u dvije stvari:

Prva: Zdravstvena

Jer se brijanjem glave novorodjencetu, jacaju korijeni kose, a ujedno ojacavaju i culo vida, mirisa i sluha1.

Druga: Socijalna

Jer je udjeljivanje sadake u srebru koliko tezi djetetova kosa, jos jedan od izvora drustvene solidarnosti i potvrda medjusobne pomoci, milosrdja i solidarnosti u jednoj socijalnoj sredini.

Evo nekih od hadisa koje su uzeli ucenjaci fikha kao dokaz pohvaljenosti brijanja glave djetetu i udjeljivanja sadake:

Prenosi imam Malik u "El-Muvetta" od Dza'fer ibn Muhammeda od njegovog oca koji je rekao: -Izvagala je Fatima r.a. kosu Hasana, Husejna, Zejneb i Ummu Kulsum, a zatim je udijelila milostinju u srebru, onoliko koliko je tezila njihova kosa.

Prenosi ibn Ishak od Abdullah ibn Ebu Bekra od Muhammed ibn Ali ibn Husejna r.a. da je rekao: Zaklao je Allahov Poslanik s.a.v.s. ovcu kao kurban, kada se Hasan rodio i rekao je: "Fatima, obrij mu glavu i udijeli milostinju u srebru onoliko koliko mu bude teska kosa", pa mu bijase kosa teska dirhem ili nekoliko dirhema.

Prenosi Jahja ibn Bukejr od Enes ibn Malika r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. narjedio da se obriju glave Hasanu i Husejnu na sedmi dan njihovog rodjenja, pa to bijase ucinjeno i udjeljena je sadaka u srebru koliko tezina njihove kose.

Ovde se moze objasniti koji je stav islama kada je u pitanju brijanje dijela glave, a ostavljanja drugog dijela.

Po ovom pitanju je dosla jasna zabrana, i to u hadisu kojeg prenose Buhari i Muslim od Abdullah ibn Omera r.a. u kojem se kaze: Zabranio je Allahov Poslanik s.a.v.s. brijanje jednog dijela glave, a ostavljanje drugog dijela.

Ova zabrana se odnosi na cetiri vrste brijanja:

- Obrijati neke dijelove glave, a neke ostaviti neobrijane;

- Obrijati sredinu glave, a ostaviti strane neobrijane;

- Obrijati strane, a ostaviti sredinu glave neobrijanom;

- Obrijati glavu sprijeda, a ostaviti odzadi.

Tako je cijelina -kako to kaze ibn Kajjim- znak potpune ljubavi Allaha dz.s. i Njegovog Poslanika s.a.v.s. prema pravicnosti, jer je narijedio pravicnost u svim stvarima, pa cak i u covjekovom odosu prema sebi, stoga je zabranio brijati dio glave a ostavljati dio neobrijanim, jer time covjek cini nepravdu, ogolivsi dio glave i ostavivsi dio "obucenim", takodje je zabranjeno sjediti na mjestu izmedju sunca i sjenke, jer na taj nacin cinimo nepravdu jednom dijelu tijela, jos jedan slican primjer je i zabrana hodati s jednom obucenom cipelom ili papucom i sl., moraju se obuci obje ili cemo obje skinuti.

Spomenut cemo jos jednu mudrost: paznju Allahovog Poslanika s.a.v.s. na spoljasni izgled jednog muslimana u zajednici, koji mora biti primjeran i idilican, a brijanje dijela glave je u suprotnost sa dostojanstvom jednog muslimana i njegovom ljepotom, a takodje je i suprotnosti sa islamskim identitetom kojim se odlikuje jedan musliman i kojim se razlikuje od ostalih naroda i vjera, i od svih drugih raskalasenih i pokvarenih grupacija.

*1*kako to pojasnjava ucenjak el-Dzevzi u djelu "Tuhfetul-mevdud"

Nadijevanje imena dijetetu i propisi u tome

Evo nekih vaznijih propisa koje je islam propisao kada je u pitanju nadijevanje imena:

1- Kada cemo dati ime dijetetu?

Prenose Ebu Davud, Tirmizi, Nesai i ibn Madze od Semreh r.a. da je rekao: -Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Duznost je za svako dijete uciniti akiku1, zaklace se kurban sedmi dan nakon njegovog rodijenja, dace mu se ime i obrijati kosa."

Ovaj hadis nam porucuje da nadijevanje imena dijetetu bude sedmog dana nakon njegovog rodijenja, dok drugi hadisi aludiraju na to da se to treba uraditi na dan rodijenja, evo nekih od tih hadisa:

Prenose Buhari i Muslim od Sehl ibn Saidijj da je rekao: Kada se rodio Munzir ibn Ebi Usejd donijeli su ga Allahovom Poslaniku s.a.v.s., koji ga stavi u svojem krilu, a Ebu Usejd sjedase u medzlisu, Allahov Poslanik s.a.v.s. bijase zauzet necim sto mu bjese u rukama, te Ebu Usejd narijedi da uzmu dijete pa ga uzjese, Allahov Poslanik s.a.v.s. upita gde je dijete? A Ebu Usejd mu rece da su ga odnijeli, te ga Allahov Poslanik s.a.v.s. upita za dijetetovo ime, Ebu Usejd mu kaza dijetetovo ime, ali mu Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Ne! zvace se Munzir."

Prenosi Muslim u svom "Sahihu" hadis Sulejman ibn Mugire, od Sabita od Enesa r.a. da je rekao: -Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Nocas mi se rodio sin pa sam mu dao ime Ebu Ibrahim".

Iz svih ovih hadisa dolazimo do zakljucka da u ovakvoj situaciji imamo nekoliko mogucnosti, pa tako, dozvoljeno je dati ime dijetetu onog dana kada se rodi, takodje je dozvoljeno to uraditi treceg dana nakon njegovog rodjenja ili cemo to uraditi na dan akike, a to je sedmi dan nakon njegovog rodjenja, kao sto je dozvoljeno to uraditi prije ili poslije toga.

2- Koja imena je lijepo dati dijetetu, a koja nisu pozeljna?

1o akiki ce biti rijec u daljem tekstu.

-Svaki roditelj prilikom nadijevanja imena dijetetu, mora paziti u izboru imena, da ono bude od najlepsih i najboljih sto je u skladu sa naredjenjima i odredbama Allahovog Poslanika s.a.v.s.

Prenosi Ebu Davud hasen hadis od Ebu Derdaa r.a. koji je rekao: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Na Sudnjem danu bicete prozvani po vasim imenima i imenima vasih oceva, zato nadijevajte lijepa imena."

Prenosi Muslim u svom "Sahihu" od ibn Omera r.a. da je rekao: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Najdraza vasa imena Allahu su Abdullah i Abdurrahman."

-Roditelji su, s druge strane, duzni izbjegavati ruzna imena, ona koja doticu njihovu plemenitost, koja bivaju predmet izrugivanja i podsmijeha, zato je Allahov Poslanik s.a.v.s. kako to prenosi Tirmizi od Aise r.a.: Mijenjao ruzna imena (lijepim imenima).

Prenose Tirmizi i ibn Madze od ibn Omera r.a.: Da se jedna Omerova kcerka zvala Asija1, pa joj Allahov Poslanik s.a.v.s. promijeni ime u Dzemila2.

Rekao je Ebu Davud: Promijenio je Allahov Poslanik s.a.v.s. imena Asi, Aziz, Utulla, Sejtan, Hakem, Garab, Habbab. Nazvao je Harba u Selem, a Mudtadzi u Munbeis, cak je promijenio imena nekih plemena kao Benu ez-Zinjete u Benu er-Risde, a Benu Mugvije u Benu Risde. Rekao je jos Ebu Davud: -Nisam spomenuo sened hadisa zbog sazetka.

Roditelji ce takodje izbjegavati nadijevanje imena koja su pesimistickog znacenja, da bi se dijete udaljilo od znacenja koje ima to ime i svojstva koje to ime sadrzi.

1Grijesnica.

2Ljepotica, lijepa.

Prenosi Buhari u "Sahihu" od Seid ibn Musejjiba od njegovog oca od njegovog dijeda da je rekao: Dosao sam Allahovom Poslaniku s.a.v.s. pa me upita: "Kako se zoves", Hazen1, odgovorih, te mi on rece: "Zvaces se Sehl2", ne zelim promijeniti ime koje mi je otac dao, rekoh mu. Ibn Musejjeb je rekao: -Nije prestala oso-rost u meni poslije toga.

Prenosi imam Malik u "Muvetta" od Jahja ibn Seida da je Omer ibn Hattab r.a. upitao nekog covjeka:

-Kako se zoves?

-Dzemre, odgovori ovaj.

-Kako ti se zove otac? upita ga Omer,

-ibn Sihab, odgovori on,

-odakle si, upita Omer,

-iz el-hareka,odgovori covjek,

-a gdije zivis? Ponovo upita Omer,

-u harretu-nar3, odgovori on,

-Gdje, tacnije, upita Omer,

-u dijelu zatu lezijj, odgovori ovaj,

1Osor, grub, hrapav.

2Njezan,lak prijatan.

3vulkanska lava,vatra.

-Obavijesti svoj narod da su propali i izgorijeli, rece mu Omer. I bijase kao sto je Omer r.a. rekao.

Takodije ce se roditelji izbjegavati imena koja su svojstvena samo Allahu dz.s., pa tako nije dozvoljeno nazvati nekog Ehad4, Samed5, Halik6 ili Razik7 i sl.

Kaze Ebu Davud u "Sunen": Kada je Hani dosao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. u Medini sa jednom delegacijom, zvali su ga Ebu Hakem, Allahov Poslanik s.a.v.s. ga pozva i rece mu: "Allah je Hakem1, i njemu pripada sud, zasto tebe zovu tim imenom?", pa mu on odgovori: Kada se neko u mojem narodu spori, onda dodiju kod mene te ja donesem odluku koja zadovolji obje strane, Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Kako je to lijepo, imas li dijece?", imam, odgovori on, Surejha, Muslima i Abdullaha, "Ko je najstariji od njih?" upita Allahov Poslanik s.a.v.s., a on mu odgovori: Surejh, "onda ti si Ebu Surejh" rece Allahov Poslanik s.a.v.s.

Prenosi Muslim u "Sahihu" od Ebu Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Allah dz.s. ce se najvise rasrditi, na Sudnji dan, onom covjeku koji sebe naziva gospodarom svih kraljeva, a vlast samo Allahu pripada."

Roditelji ce takodije izbjegavati imena koja imaju znacaj srece i optimizma, razlog tome je, da se ne dobije kontraefekt onda kada ga neko pozove, a on ne bude prisutan pa odgovore sa "ne", kao da se neko naziva Efleh, Nafi', Rebbah ili Jessar.

4Jedan, Jedinstven.

5Vjecit, Nepromjenjliv.

6Stvoritelj.

7Opskrbitelj.

1Sudac.

Prenose Muslim,Ebu Davud i Tirmizi, od Semreh ibn Dzundub r.a. da je rekao: rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Cetiri rijeci, Allahu najdraze, su: Subhanallah, El-hamdulillah, La ilahe illallah i Allahu ekber; i ne nazivajte svoje sinove Jessar, Rebbah, Nedzih ili Efleh, jer kada upitas jeli on tu, a on ne bude, pa odgovoris: Ne2, one su cetiri i ne trazite od mene vise od toga."

Prenosi ibn Madze sazeto hadis koji glasi: "Allahov Poslanik s.a.v.s. nam je zabranio da nadijevamo nasoj dijeci cetiri imena: Efleh, Nafi', Rebbah i Jessar".

Roditelji ce se kloniti imena, koja bi u prevodu znacila da budemo pokorni nekom drugom mimo Allaha, kao sto su: Abduluzza, AbdulKa'be, Abdunnebijj i tome slicna imena jer je nadijevanje s takvim imenima haram i u tome se sva islamska ulema slozila.

Dok hadis u kojem Allahov Poslanik s.a.v.s., u bitci Hunejn, kaze:"Ja sam vjerovjesnik to nije laz, ja sam potomak Abdulmutaliba" ne suprotstavlja se ovoj zabrani -kao sto to pojasnjuje ibn Kajjim el-Dzevzi- jer se zeli njime obavijestiti s imenom s kojim je dijed Allahovog Poslanika s.a.v.s. jedino bio poznat, i da u ovakvim situacijama, kao ova u koju se nasao Allahov Poslanik s.a.v.s. u toku borbe, opravdava koriscenje takvog imena radi obavjestavanja i upoznavanja s licnoscu koja nije poznata po nekom drugom imenu, tako su ashabi spominjali imena plemena pred Allahovim Poslanikom s.a.v.s., kao sto su Benu Abdumenaf, Benu Abdusems, Benu Abduddar i sl. pa im Allahov Poslanik s.a.v.s. nije to zabranjivao.

Srz svega ovog je da je to dozvoljeno kada nekog obavjestavamo, a zabranjeno je kada nadijevamo, da se koristimo tim imenima.

2Ovdje se misli na to da se povijeze ime koje znaci: srecan, spasen i sl sa negacijom ne, te tako u razgovoru dobijemo nesvjesno kombinaciju nesrecan, nespasen i sl.

I na kraju zadnja stvar koje se roditelji trebaju kloniti kada dijetetu daju ime, to je nadijevanje imenima koja imaju nejasno znacenje ili su neislamska1, kao sto su: Hejjam, Nehad, Suzan, Nariman, Ahlam i tome slicna. Zasto? Da bi se musliman razlikovao svojom licnoscu, i poznavao po svojim specificnostima i posebnostima, jer sta se hoce sa ovim imenima osim gubitak identiteta, moralni pad i propast s obzirom na njihov znacaj, onoga dana kada islamski svijet dodje na ovaj nivo ponizenja i propasti, rascijepit ce se na dijelove i komade, i olaksati time svakom neprijatelju tiraninu da oduzme njihovu zemlju, da ponize uzvisenost ovog ummeta, kao sto se to danas desava, nema snage niti moci bez Allaha dz.s.

Zato nije cudo da Allahov Poslanik s.a.v.s. naredijuje islamskom ummetu, da kada nadijevaju svojoj dijeci imena, izaberu imena Allahovih poslanika ili ime Abdullah, Abdurrahman i tome slicna imena s kojima pokazujemo pokornost Allahu dz.s., da bi se sledbenici Muhammedovi a.s. prepoznali medju ostalim narodima, u svakom segmentu njihovog zivota, da bi uvijek bili narod najbolji od svih koji su se ikada pojavili, koji ce upucivati covjecanstvo ka svjetlu Istine i osnovama islamske vjere.

Prenose Ebu Davud i Nesai od Ebu Vehb el-Dzesemi r.a.da je rekao: -Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Nadijevajte vasoj dijeci imena Allahovih poslanika, a najdraza imena Allahu su Abdullah i Abdurrahman, najiskrenija su: Haris i Hemam, a najgrdija: Harb i Murre."

1U nasim krajevima su poznata i kao medjunarodna.

Pohvaljeno je dati djetetu nadimak

Jos jedan od islamskih principa koje je islam postavio u odgoju djece, je davanje djetetu nadimak, sto u djetetu ostavlja trag, kao sto taj cin ima velike vaspitne koristi od kojih su:

-Kultiviranje osjecaja postovanja i casti kod djeteta,

-Kultiviranje djetetove licnosti, jer time dobija osjecaj da je dostigao razdoblje zrelosti i godine postivanja.

-Privikavanje na kulturu u razgovoru sa starijim, a i onima koji su njegove uzrasti.

Zbog ovih uzvisenih ciljeva i stanovista, Allahov Poslanik s.a.v.s. je davao djeci nadimke, zvao ih istima, poucavajuci na taj nacin roditelje i upucivajuci ih na praksu koju je sam primjenjivao, i da bi odabrali njegov put u nacinu nadjevanja djeteta kao i dozivanju po njihovim nadimcima.

Prenosi se u "Sahih" od Buharije i Muslima hadis Enes r.a. koji je rekao: Bio je Allahov Poslanik s.a.v.s. nejljepseg morala medju ljudima, a imao sam brata koji se zvao Ebu Umejr, a kada bi on dosao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. rekao bi mu: "O, Ebu Umejr sta radi "nugejr"3[2]. Jedan od prenosioca kaze: Mislim da je Ebu Umejr tek bio odvojen od dojenja.

Takodje je Allahov Poslanik s.a.v.s. dozvolio Aisi r.a. da se nazove Ummu Abdullah4[3], a to se odnosi na Abdullah ibn Zubejra, koji je u stvarnosti sin njene sestre Esme r.a., a obe su kceri Ebu Bekra r.a.

3[2] "nugejr" znaci slavuj.

4[3] Abdullahova majka.

Enes r.a. je imao nadimak Ebu Hamza, prije nego mu se dijete rodilo, takodje je Ebu Hurejre imao svoj nadimak, iako u to vrijeme nije imao djece.

Dozvoljeno je dati covjeku nadimak koji nije isti sa imenom covjekovog djeteta, kao sto je to bio slucaj sa Ebu Bekrom r.a. koji nije imao sina koji se zvao Bekr, i kao sto je slucaj sa Omer ibn Hattabom r.a. kojeg su zvali Ebu Hafs, a nije imao sina koji se zvao Hafs, Ebu Zerr r.a. nije imao sina Zerr, Halid ibn Velid r.a. kojeg su zvali Ebu Sulejman nije imao sina Sulejmana, i jos mnogo primjera koji ukazuju na to.

Iz svega spomenutog mozemo zakljuciti da je pozeljna stvar dati djetetu nadimak, kao sto je to slucaj i sa odraslima ukoliko ga nemaju, kao sto nije obavezno da se naziva po imenu sina, ili da se sinu da ime zbog nadimka koji ima njegov otac.

Osim ovih spomenucemo jos neke stvari koje su u vezi sa davanjem imena i nadimka;

a) U slucaju da dodje do nesuglasice medju roditeljima oko davanja imena djetetu, otac je taj koji polaze vece pravo na to, jer svi hadisi koji su vec spomenuti ili cemo ih spomenuti ukazuju na to.

Kur'an Casni je jasno odrijedio da se dijete pripisuje ocu, a ne majci, rekao je Uzviseni Allah:

“Zovite ih po ocevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije” (al-Ahzab : 5).

Vec smo spomenuli hadis Muslima od Enes r.a. koji je rekao: rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: “Rodio mi se sinoc sin, pa sam mu dao ime Ibrahim”.

b) Nije dozvoljeno ocu, a niti ikom drugom, da da djetetu nadimak koji je loseg znacenja, kao sto je Kasir(kratak),

A'ver(jednook, corav), Ehres(nijem) i tome sl., zbog opce zabrane koji Allah dz.s. spominje u Kur'anu kada kaze:

"I ne zovite jedni druge ruznim nadimcima!" (al-Hudzurat : 11).

To je zato sto se njima ostavlja dubok trag u socijalnoj i dusevnoj devijaciji, a nesto vise o ovoj temi cemo govoriti u poglavlju "Dusevno-vaspitna odgovornost" insaallah.

c) Dali je dozvoljeno dati nekom nadimak Ebu Kasim?

Ucenjaci su se slozili u dozvoli nadjevanja djeteta imenom Muhammed, dokaz je hadis koji prenosi Muslim od Dzabira r.a. koji je rekao: Rodio se nekom od nas djecak pa mu dadose ime Muhammed, neki rekose: necemo ti dozvoliti da nadjevas imenom Allahovog Poslanika s.a.v.s., pa taj uze svog sina i ode Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i upita ga: O, Allahov Poslanice, rodio mi se sin i dao sam mu ime Muhammed, pa mi neki rekose "necemo ti dozvoliti da mu das ime Allahovog Poslanika s.a.v.s.", na to mu Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Nazivajte mojim imenom, ali ne i mojim nadimkom, jer sam ja Kasim5[4], dijelim medju vama".

Dok po pitanju dozvole nadjevanja nadimka koji je ima Allahov Poslanik s.a.v.s., islamska ulema se razilazi, pa nalazimo nekoliko misljenja koja cemo navesti i ukazati na najispravnije:

Prvo: nepozeljno je (mekruh) dati nadimak Ebu Kasim, dokaz za to je hadis koji smo gore citirali, i hadis kojeg prenosi Buhari i Muslim od Ebu Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Nazivajte mojim imenom, ali ne i mojim nadimkom", ovo misljenje podrzava imam Safi'.

Drugo: Dozvoljeno je (mubah), dokaz tome je hadis koji prenosi Ebu Davud u "Sunen" od Aise r.a. da je rekla: dosla je neka zena Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i upitala ga: O, Allahov Poslanice, rodila sam dijete i dala sam mu ime Muhammed, a nadimak Ebu

---

5[4] Onaj koji dijeli.

Kasim, pa mi je neko rekao da ti to ne odobravas?, Allahov Poslanik s.a.v.s. joj odgovori: “Sta to dozvoljava moje ime ,a zabranjuje moj nadimak?”.

Rekao je ibn Ebi Sejbe: rekao nam je Muhammed ibn Hasen od Ebu Avane od Mugire od Ibrahima da je rekao: Muhammed ibn el-Es'as je bio sin Aisine sestre,a nadimak mu bijase Ebu Kasim.

Prenosi ibn Ebi Hajseme od Zuhrija da je rekao: Sreo sam cetiri od sinova ashaba Allahovog Poslanika s.a.v.s. i svi su se zvali Muhammed, a nadimak im bijase Ebu Kasim, a to su: Muhammed ibn Talha ibn Abdullah, Muhammed ibn Ebi Bekr, Muhammed ibn Ali ibn Ebi Talib i Muhammed ibn Sa'd ibn Ebi Vekas.

Upitan je imam Malik o onom ko se zove Muhammed a nadimak mu je Ebu Kasim, pa je odgovorio: Zabrane za to nema, i ne vidim sta je tu lose.

Oni koji kazu da je dozvoljeno davanje nadimka Ebu Kasim, kazu za one hadise koji govore o zabrani da su derogirani.

Trece: Nije dozvoljeno dati ime Muhammed a nadimak Ebu Kasim u isto vrijeme.

Dozvoljeno je odvojeno dati jedno od ovo dvoje: ime ili nadimak.

Dokaz ovom misljenju je hadis koji prenosi Ebu Davud u “Sunen” od dzabira r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: “Ko se nazove mojim imenom, neka ne uzme moj nadimak, a kome se da moj nadimak neka se ne zove mojim imenom”, i hadis koji prenosi ibn Ebi Sejbe od Abdurrahmana od Ebu Umre od njegovog amidze da je rekao: rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: “Nemojte sastavljati moje ime i nadimak”, i hadis koji prenosi ibn Ebi Hajseme: da kada je rodjen Muhammed ibn Talha, Talha podje Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i rece mu: ime mu je Muhammed, hocu li mu dati nadimak Ebu Kasim?, na sta Allahov Poslanik s.a.v.s. odgovori: “Ne sastavljaj oboje, ime i nadimak, nadimak ce mu biti Ebu Sulejman”.

Cetvrto: Zabranjuje se davanje nadimka dok je Allahov Poslanik s.a.v.s. ziv, dok poslije njegove smrti, se to dozvoljava.

Dokazi ove grupe ucenjaka su hadis koji prenosi Ebu Davud od Munzira od Muhammed ibn Hanefijje da je rekao: rekao je Ali r.a.: ako mi se rodi sin poslije tvoje smrti, smijem li mu dati ime Muhammed, a nadimak Ebu Kasim?, "Smijes" odgovori Allahov Poslanik s.a.v.s.

Rekao je Humejd ibn Zendzevejh u knjizi "Kitabul-edeb": Pitao sam ibn Ebi Uvejsa sta je (imam Malik) rekao za covjeka koji se zove Muhammed a nadimak mu je Ebu Kasim, pa mi pokaza na jednog starca koji sjedase medju nama i rece mi: ovo je (Muhammed ibn Malik), otac mu je dao ime Muhammed a nadimak Ebu Kasim, i govorio je (imam Malik): Allahov Poslanik s.a.v.s. je to zabranio za vrijeme svog zivota da se neko drugi zove njegovim imenom i nadimkom, pa kada neko pozove tog covjeka, da se Allahov Poslanik s.a.v.s. okrene misleci da njega zovu, dok danas -tj. poslije njegove smrti- nema nista lose u tome.

Po svim izgledima ovo cetvrto misljenje je najispravnije, zbog logicnosti na koju je ukazao imam Malik, i hadisa koji to potvrdjuju.

Zakljucak je da je dozvoljeno dati djetetu ime Allahovog Poslanika s.a.v.s., a takodje je dozvoljeno i dati nadimak Ebu Kasim, jer hadisi koji ukazuju na zabranu su ograniceni za vrijeme njegovog zivota, iz bojazni da se ne bi doslo do mijesanja na koju licnost se odnosi poziv, onda kada dvije osobe imaju isto ime i nadimak, dok poslije smrti Allahovog Poslanika s.a.v.s. to se ne moze dogoditi, pa ta situacija ukazuje na dozvolu davanja imena Muhammed a nadimka Ebu Kasim u isto vrijeme, a to nam potvrdjuje i hadis koji prenosi Zuhri, a koji smo vec spomenuli, kako se on susreo sa cetvoricom sinova ashaba Allahovog Poslanika s.a.v.s., i svaki od njih se zvao Muhammed a nadimak mu bjese Ebu Kasim, a Allah dz.s. najbolje zna tacan odgovor.

Zato ce roditelji - posto su saznali propise koje smo spomenuli u ovom poglavlju- prihvatiti najispravniji nacin u nadjevanju imena djetetu, a s druge strane klonice se imena koja umanjuju dostojanstvo i doticu cast njihove djece, imena koja se su-

prostavljaju njihovoj licnosti. Duznost im je slijedjenje sunneta Allahovog Poslanika s.a.v.s. u davanju nadimka, da to bude dok su malena, a da nadimak bude takav, sto ce ga dijete prihvatiti svim srcem, koji ce biti prijatan za sluh, da bi time osjetili svoju licnost, uzgajali u dusama duh ljubavi i plemenitosti prema svojoj licnosti, da bi se navikli na jedan visok stepen uctivosti u ophodjenju sa ljudima oko sebe, i u ljubaznosti sa svojim prijateljima.

Kao sto je duznost svima nama prihvatiti se svih ovih nacela vaspitavanja i odgoja, raditi na tim principima ovog uzvisenog islamskog puta, ukoliko zelimo vratiti nasu, a i cijelog islamskog ummeta, iscezlu slavu i moc, a Allahu to nije tesko, ukoliko budemo iskreni u nasim namjerama i prihvatimo se rada, ako nam islam bude zakonodavstvo, program u odgoju put u vjerovanju.

Akika i njeni propisi

Sta znaci akika?

U etimoloskom kontekstu ova rijec je sa znacenjem: preseci, dok u islamskoj terminologiji znaci: klanje ovce sedmog dana od njegovog rodjenja.

Dokazi za njenu propisanost

Hadisi koji ukazuju na propisanost ovog cina, i koji pojasnjavaju njenu pozeljnost su mnogobrojni, a sumiracemo ih u nekoliko sledecih:

Prenosi Buhari od Selman ibn Ammar ed-Dabija da je rekao: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "S djetetom je akika, zato zakolite kurban, i udaljite od njeg nesrece (koje ga mogu zadesiti)".

Prenosi Ebu Davud, ibn Madze, Tirmizi i Nesai od Semreta da je rekao: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Svako dijete je ovisno od akike, zato ce se zaklati kurban na sedmi dan, dace mu se ime i obrijati glava".

Prenose imam Ahmed i Tirmizi od Aise r.a. da je rekla: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Za musko dijete ce se zaklati dva kurbana, a za zensko jedan".

Prenose imam Ahmed i Tirmizi od Ummu Kurz el-Ka'bije da je pitala Allahovog Poslanika s.a.v.s. o akiki, pa joj odgovori: "Za musko dijete ce se zaklati dvoje, a za zensko jedno bravce, bez obzira jesu li (bravcat) muska ili zenska".

Prenose Tirmizi, Nesai i ibn Madze od Hasana od Semreta da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao o akiki: "Novorodjence je ovisno o akiki, zaklace se kurban na sedmi dan njegovog rodjenja, obrijace mu se glava i nadjenuce mu se ime".

Misljenja islamskih ucenjaka o propisanost akike

Islamski ucenjaci su se razisli u pitanju njene obligatnosti:

Prvo- Ona je sunnet, pozeljno je obaviti, ovog su misljenja imam Malik, medinska ulema, imam Safi', imam Ahmed, Ishak, Ebu Sevr i jos mnogi ucenjaci, fakihi i mudztehidi, a njihovi dokazi za to misljenje su hadisi koje smo prije spomjenuli, uz to su oni odgovorili onima koji kazu da je akika vadzib-obligatna sa slijedecim:

a. Da je na stjepenu vadziba, njena obligatnost bi bila poznata u vjeri , jer to nalaze potreba, a Allahov Poslanik s.a.v.s. bi objasnio njenu obligatnost svome ummetu, opcim objasnjenjem koji bi bio zakonodavne prirode.

b. Allahov Poslanik s.a.v.s. je ostavio, za izvrsenje akike, izbor prema volji izvrsioca, pa je zato rekao: "Kome se rodi dijete, pa zeli zaklati zbog toga kurban, neka to uradi".

c. To sto je Allahov Poslanik s.a.v.s. praktikovao akiku ne upucuje na njenu obligatnost, vec na njenu pozeljnost.

Drugo- Ona je vadzib-obligatna, ovog misljenja su imam Hasan el-Basri, el-Lejs ibn Sa'd i jos neki od ucenjaka, a njihov dokaz je hadis koji prenose Burejde i Ishak ibn Rahavejh: "Da ce ljudi

na Sudnji dan biti pitani za akiku, kao sto ce biti pitani za namaze koje su obavljali". Takodje dokazuju hadisom Hasana kojeg prenosi od Semreta da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Svako novorodjence je ovisno od svoje akike" -ovaj hadis ukazuje na to da je dijete zatoceno po pitanju sefaata svojim roditeljima, sve dok oni ne zakolju kurban, a sve ovo ukazuje da je akika vadzib.

Trece- ona je nepropisana, ovo misljenje zastupaju hanefiski ucenjaci, a kao dokaz svom misljenju donose hadis kojeg prenosi Bejheki od Amr ibn Suajba od njegovog oca od djeda da je Allahov Poslanik s.a.v.s. upitan o akiki pa je rekao: "Ne volim "'ukuk"6[2].

Takodje svoje misljenje potkrepljuju hadisom kojeg prenosi imam Ahmed od Rafi'a r.a. da je Fatima r.a. htjela zaklati dva kurbana za Hasana, pa joj Allahov Poslanik s.a.v.s. rece: "Nemoj klati, vec mu obrij glavu i udijeli milostinju u srebru, onoliko koliko tezi njegova kosa"., zatim se rodio Husejn pa je uradila isto.

Medjutim hadisi koje smo ranije spomenuli ukazuju na suprotno, tj. na sunnet i mustehab akike, a na tome je vecina uleme, mudztehida i fakiha.

Stoga su oni objasnili hadise koje su hanefiski ucenjaci uzeli kao dokaz sljedecim: Hadisi s kojima hanefiski ucenjaci dokazuju svoje misljenje nisu ispravni i nedovoljni su da se njima nesto dokazuje. Sto se tice hadisa Amr ibn Suajba da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ne volim "'ukuk", hadis nije u potpunosti prenesen, u sustini on dokazuje da je akika pozeljna, jer hadis u celini glasi ovako: Upitan je Allahov Poslanik s.a.v.s., o akiki pa je rekao: "Ne volim "'ukuk", misleci pritom na ime (akika) tj. da se kurban zove akikom7[3], pa rekose: O, Allahov

---

6[2] Rijec "'ukuk" je istog korijena kao i akika, s tim sto ova prva znaci neposlusnost roditeljima.

7[3] Neki ucenjaci su uzeli ovaj hadis kao dokaz da se kurban koji se kolje zbog djeteta ne zove akika vec nesika zato sto Al-

Poslanice, pitamo te o tome kada se nekom od nas rodi dijete, a on odgovori: " Ko zeli od vas da zakolje za svoje dijete neka to i uradi, za musko dvije, a za zensko dijete jedna ovca".

Dok hadis Ebu Rafi'a: "Nemoj klati kurban, vec mu obrij glavu..." ne ukazuje na to da akika nije propisana, jer je Allahov Poslanik s.a.v.s. zelio da on preuzme odgovornost klanja kurbana, za unuke Hasana i Husejna, na sebe i time otklonio obavjezu od Fatime r.a., njegove kceri, pa je rekao Fatimi r.a.: "Nemoj klati kurban", zato sto je on to uradio i time je spala obaveza sa Fatime r.a., a hadisi koji ukazuju nato da je Allahov Poslanik s.a.v.s. zaklao kurbane za svoje unuke Hasana i Husejna su mnogobrojni, spomenucemo neke od njih:

Prenosi Ebu Davud od Ejjuba od Ikreme od ibn Abbasa r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. zaklao za Hasana i Husejna po jednog ovna.

Spomenuo je Dzerir ibn Hazim od Katade od Enesa r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. zaklao za Hasana i Husejna dva ovna.

Spomenuo je Jahja ibn Seid od Amre od Aise r.a. da je rekla: da je Allahov Poslanik s.a.v.s. zaklao za Hasana i Husejna akiku sedmog dana nakon njihovog rodjenja.

Iz svega ovog moze se zakljuciti: da je akika sunnet - pozeljna na cemu je vecina islamskih ucenjaka. Stoga duznost je roditelju, kada mu se rodi dijete, a bude u mogucnosti, da ozivi ovu praksu Allahovog Poslanika s.a.v.s., i time zadobije visok stepen i nagradu kod Uzvisenog Allaha, da bi povecao ljubav i veze u svojoj zajednici, porodici, medju rodjacima, komsijama, prijateljima, na taj nacin sto ce oni prisustvovati gozbi na kojoj ce biti zaklan kurban zbog djetetovog rodjenja, radujuci se njegovom rodjenju i dolasku na ovaj svijet, i jos: da bi doprineo ucvrscivanju uzajamne solidarnosti, jer ce na toj gozbi pozvati nekog siromaha ili nekog kome je potrebna pomoc.

---

lahov Poslanik s.a.v.s. nije odobravao to ime, dok drugi ucenjaci to ne tvrde zbog drugih hadisa koji upucuju na suprotno.

Kako je islam velicanstven, i kako su uzvisena njegova zako- nodavna nacela u sirenju ljudskosti i ljubavi u zajednici, u gradnji socijalne ramnopravnosti medju redovima siromaha i onih kojima je potreba pomoc.

Vrijeme u koje cemo obaviti akiku

Vec smo spomenuli hadis Semreta: "….., zaklace se kurban na sedmi dan….". ovaj hadis ukazuje da je pozeljno da to bude na sedmi dan djetetovog rodjenja. Ovo potvrdjuje i hadis Abdullah ibn Vehba od Aise r.a. koja je rekla: Zaklao je kurban Allahov Poslanik s.a.v.s. za Hasana i Husejna na sedmi dan njihovog rodjenja, dao im je ime i narijedio da se ostrani tegoba s njihovih glava.

Medjutim ima misljenja koja ukazuju da nije obligatno da to bude na sedmi dan djetetovog rodjenja, vec da je pozeljno da bude u taj dan, a kada bi se to ucinilo u nekom drugom danu kao: cetvrtom, osmom ili desetom, bilo bi ispravno.

Evo predaja koje to potvrdjuju:

Rekao je Mejmuni: Upitao sam Ebu Abdullaha: "Kada ce se obaviti akika?", pa mi rece: Aisa r.a. kaze: Na sedmi dan, ili na cetrnaesti dan, ili na dvadeset i prvi dan djetetovog rodjenja.

Rekao je Salih ibn Ahmed: Rekao je moj otac po pitanju akike: Zaklace se na sedmi dan kurban, ako se tada ne uradi onda na cetrnaesti dan , ako se i tada to ne uradi onda na dvadeset i prvi dan djetetova rodjenja.

Rekao je imam Malik: Ocigledno je da ogranicavanje na sedmi dan je pozeljno, a kada bi se to uradilo na cetvrti, osmi, ili deseti dan i poslije toga , akika bi bila ispravna.

Kao zakljucak poslije svega iznesenog moze reci: Da ce roditelj, ukoliko bude u mogucnosti za to, zaklati kurban na sedmi dan djetetovog rodjenja, i time slijediti praksu Allahovog Poslanika s.a.v.s., a ukoliko ne bude u mogucnosti, da tada to obavi, dozvoljeno mu je da to uradi onda kada bude to mogao, kako to kaze imam Malik.

Stoga u ovom cinu, imamo slobodu i olaksicu, u Kur'anu stoji: "Allah zeli da vam olaksa, a ne da poteskoce imate." (el-Beqare : 184).

"I u vjeri vam nije nista tesko propisao" (el-Hadzdz : 78).

Dali je akika za musko ista kao i za zensko dijete?

Vec smo spomenuli da je akika sunnet-mustehab, kako to vecina islamske uleme smatra, ona je sunnet bez obzira dali je dijete musko ili zensko.

Ovo potvrdjuje hadis kojeg prenose imam Ahmed i Tirmizi od Ummu Kurz el-Ka'bijj, koja je upitala Allahovog Poslanika s.a.v.s. o akiki pa je odgovorio: "Za musko dvije, a za zensko jedna ovca".

I hadis kojeg prenosi ibn Ebi Sejbe od Aise r.a.: Narijedio nam je Allahov Poslanik s.a.v.s. da zakojemo dva kurbana kada se rodi musko i jedan kada se rodi zensko dijete.

Ovi hadisi kazuju na dvije stvari:

Prva- Da je akika iste vaznosti bez obzira dali je dijete rodjeno musko ili zensko;

Druga- Razlika u kolicini, za musko se kolju dva, a za zensko jedan kurban.

Ovo razlikovanje je produkt jasnog znacenja hadisa, i tog misljenja su ibn Abbas r.a., Aisa r.a., i veliki broj muhadisa i ucenjaka.

Dok imam Malik smatra da je akika za musko kao i za zensko dijete - jedan kurban, i kada je bio upitan o tome odgovorio je: Zaklace se za musko jedan kurban, a i za zensko jedan. Dokazi kojima imam Malik potvrdjuje svoje misljenje su sledeci:

-Prenosi Ebu Davud od ibn Abbasa r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. zakla za Hasana i Husejna jednog ovna.

-I prenosi Dza'fer ibn Muhammed od svog oca: da je Fatima zaklala za Hasana i Husejna po jednog ovna.

Rekao je imam Malik: Abdullah ibn Omer r.a. je klao za musko, kao i za zensko dijete, jednu ovcu.

Zakljucak slijedi: Da onaj kome je Allah dz.s. dao u izobilju, od njegovih blagodeti i nimeta, nek zakolje za musko dijete dva, a za zensko dijete jedan kurban, jer nam je tako naredio Allahov Poslanik s.a.v.s., a onaj ko nije materjalno situiran, dovojno mu je da zakolje jedan kurban za musko ili zensko dijete, i ako to uradi steci ce nagradu i potvrditi praksu Allahovog Poslanika s.a.v.s., a Allah najbolje zna.

Primjedba: Neko ce mozda reci: Zasto islam pravi razliku izmedju muske i zenske djece kada je u pitanju akika, i zbog cega je ova podjela i vrednovanje?

Odgovor na primjedbu:

1-Musliman je predan u svemu sto mu islam naredi ili zabrani, potvrdjujuci time rijeci Uzvisenog Allaha: "I tako mi Gospodara tvoga, oni nece biti vjernici dok za sudiju u sporovima medjusobnim tebe ne prihvate, i da onda zbog presude tvoje u dusama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore." (en-Nisa' : 65).

I s obzirom da je ovo vrednovanje u akiki doslo od strane Allahovog Poslanika s.a.v.s., muslimanu je duznost da se tome pokori i izvrsave obavezu kao takvu.

2- Mozda je mudrost i logicnost u ovom vrednovanju muske nad zenskom djecom, u tome sto je muskarac obdaren od Allaha dz.s. vecom tjelesnom snagom za razliku od zene, i u tome sto na njega pada obaveza skrbnistva i odgovornosti, i u tome sto je obdaren uramnotezenoscu i disciplinom u osjecanjima. Istinu je rekao Uzviseni Allah koji kaze:

"Muskarci vode brigu o zenama zato sto je Allah dao prednost jednima nad drugima, i zato sto oni trose imetke svoje …." (en-Nisa' : 34)

3- I na kraju, kao potvrda sirenja ljudskosti i ljubavi kod skupljanja ljudi na akiki djeteta, i zbog jacanja osnovca socijalnog potpomaganja u redovima siromasnih i finansiski slabostojecih porodica.

Pokudjeno je lomiti kosti kurbana

Jos jedna stvar na koju se mora obratiti paznja je: da se ne lome kosti zaklanog kurbana, bez obzira dali to radimo kada koljemo kurban ii poslije, ili prilikom jela, vec se kosti kod svakog zgloba prekidaju bez krsenja, a to je zbog hadisa koji prenosi Ebu Davud od Dza'fer ibn Muhammeda od njegovog oca da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao Fatimi r.a. kada je zaklala kurban za Hasana i Husejna, da posalje jednu nogu babici (zeni koja je porodila), da jedu i da ugoste druge ostalim mesom, i da ne krse kosti tog kurbana. Prenosi ibn Dzurejh od 'Ata da je rekao: Prekinut ce se udovi, a ne smiju se kosti lomiti.

Prenosi ibnMunzir od 'Ata od Aise r.a. slicno tome.

Verovatno je mudrost toga povezana sa dvije stvari:

Prva- Ukazivanje postovanja prema ovom nimetu ili poklonu, u dusama siromasnih , time sto cemo im udijeliti jedan dio mesa u cijelosti, u kome nece biti skrsena nijedna kost niti ce ista od tog dijela nedostajati, bez sumnje da je ovakav postupak uzvisenog karaktera kada je u pitanju darezljivost i ukazivanje casti u dusama onih kojima to poklanjamo.

Druga- Zelja i nada da udovi tek novorodjenog djeteta budu zdravi, sacuvani i jaki, jer je akika - kurban neka vrsta zrtve zbog djeteta, a Allah najbolje zna.

Opci propisi povezani sa akikom

Postoje nekoliko opcih propisa koji su povezani sa akikom i kojih se trebamo pridrzavati, a oni su:

I. Isamska ulema se slozila na tome da uslovi za klanje kurbana akike su isti kao i za klanje kurbana na dan kurban-bajrama, a ti uslovi su:

a- Da kurban bude star godinu, i da ulazi u drugoj, ako je kurban bravce, osim ako je kurban krupan i velik i ukoliko je dostigao velicinu onih kurbana koji su usli u drugoj godini, onda se dozvoljava pa makar imao i sest mjeseci, sto nije dozvoljeno ako se radi o kozi.

b- Da kurban nema nekakvih mana, pa se tako ne moze zaklati slijep, corav, zakrzljao, hrom(koji ne moze doci do mjesta gde ce se zaklati). Takodje nije dozvoljeno da bude otkinutog uha, repa, pod uslovom da bude otkinuto vise od jedne trecine. Takodje kurban ne smije biti skrbav, niti onaj koji je rodjen bez uha. I na kraju ne smije biti poremecen (da se ne moze voditi na ispasu).

Dok sve ostalo, sto je sa manjim nedostacima, dozvoljeno je, kao na primjer: da je iscjepanog uha, skrsenog roga, ili je sepava, ali tako da moze hodati, ili je poremecena ali se moze voditi na ispasu, ili je skrbava ali vecina zuba su na njoj, ili je otkinutog uha ili repa, ali trecinu i manje od trecine. Sve ove stvari ne sprecavaju da zivotinja bude upotrebljena kao kurban.

c- Ukoliko je kurban krava ili njoj slicna zivotinja, onda mora biti stara dvije i da ulazi u trecoj godini, a ako je kurban deva onda mora biti stara pet i da ulazi u sestoj godini.

II. Nije dozvoljeno da zajednicki ucestvuju u akiki vise osoba, kao na pr. Da ucestvuju sedmorica u klanju jedne deve, jer kada bi se to dozvolilo ne bi se postigao zeljeni cilj u zrtvovanju kurbana za dijete.

III. Dozvoljeno je da se umjesto ovce zakolje krava ili deva, s' tim sto ce jedno od njih biti dovoljno za jedno dijete.

Prenosi ibn el-Kajjim od Enes ibn Malika da je zaklao za akiku jednu devu.

Prenosi se od Ebu Bekra da je za svog sina Abdurrahmana zaklao devu i nahranio stanovnike Basre.

Neki ucenjaci kazu da nije dozvoljeno zaklati za akiku osim od bravadi, zbog hadisa u kojima se spominje ovca kao akika.

Medjutim dokaz onih koji dozvoljavaju da se za akiku zakolje krava ili deva je hadis koji prenosi ibn Munzir od Allahovog Poslanika s.a.v.s. koji je rekao: "Zakoljite za vasu novorodjenu djecu kurban", ovdje Allahov Poslanik s.a.v.s. nije spomenuo o kojoj vrsti kurbana je rijec, tj. nije uslovio, pa tako koju god zivotinju zrtvovali ispunice se uvjet, bez obzira bila ta zivotinja ovca, krava ili deva.

IV. Po pitanju diobe mesa i njegovog jela, dozvoljeno je kod kurbana akike isto sto je i kod obicnog kurbana, s time sto ce se ovdje jedan dio dati babici (akuserki) da bi se time nagradila, kao sto je to spomenuto u hadisu koji prenosi Bejheki od Alije r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. naredio Fatimi r.a. rekavsi joj: "Izmjeri Hasanovu kosu i udjeli toliku tezinu srebra, i podaj babici dio kurbana".

Onaj ko zeli da priredi gozbu, i pozove koga hoce na njoj, smije to uraditi, jer je to dozvojila vecina islamske uleme, zato sto se tim gestom radja ljubav, postovanje i ljudskost u muslimanskoj zajednici medju porodicama, prijateljima i komsijama, a to je stvar kojoj Islam pridaje veliki znacaj, zbog jedinstva ovog ummeta, da bi bili kao bedem cvrsti podrzavajuci se medjusobno.

V. Pozeljno je da kurban bude zaklan zbog djeteta, kao sto to prenosi ibn Munzir u hadisu od Aise r.a. koja je rekla: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Zakoljite kurban za njega (za dijete) pa recite: U ime Allaha, Allahu moj, ovo je od Tebe i Tebi ga darujem, ovo je akika za (spomene se ime djeteta)."Ako onaj koji kolje kurban zaboravi da spomene ime djeteta , kurban ce biti ispravan i zeljeni cilj je postignut.

8) Koja je mudrost akike?

- Ona je kurban preko kojeg se novorodjence priblizava Allahu dz.s., i to u prvim trenucima, kada udise prvi zrak zivota;
- Ona je zrtvovanje, kojim se odbijaju razne neprilike i nesrece od djeteta, kao sto je to bio slucaj sa Ismailom a.s. umjesto koga je zaklan kurban;
- Ona je iskupljenje i zalog djeteta u sefaatu za svoje roditelje;
- Ona je ukazivanje radosti i veselja, zbog obavljanja serijatskih propisa, i zbog izlaska jednog zivog bica koje ce biti vjernik, a cijim brojem ce se Allahov Poslanik s.a.v.s. ponositi na Sudnji Dan;
- Ona ucvrscuje veze medju islamskom bracom u zajednici, onda kada se skupe na gozbi radujuci se dolasku novog clana u porodici;
- Ona je jos jedan prihod socijalne solidarnosti i dobrocinstva, s njom se potvrdjuju u islamskom ummetu nacela socijalne pravicnosti, ujedno se umanjuje u zajednici bijeda i siromastvo.

I jos je mnogih mudrosti i koristi koje mozemo navesti.

U skladu sa ovom temom vrijedi ukazati na vrste gozbi koje je islam propisao u posebnim prilikama, i u posebnom vremenskom periodu, a one su:

-Jelo koje se priredjuje gostu;

-Jelo koje se priredjuje posjetiocu;

-Jelo koje se priredjuje kada se dijete rodi;

-Jelo koje se priredjuje kada se pozove odredjeno drustvo;

-Jelo koje se priredjuje prilikom zenidbe;

-Jelo koje se priredjuje na sedmi dan djetetovog rodjenja;

-Jelo koje se priredjuje kada se dijete obrezuje;

-Jelo koje se priredjuje porodici u kojoj je neko preminuo;

-Jelo koje se priredjuje onom koji je tek dosao sa puta;

-Jelo koje se priredjuje pri zavrsetku izgradnje nekog objekta.

Obrezivanje djeteta (cirkumzacija)

1- Etimolosko i terminolosko znacenje ove rijeci;

"hitam" u etimoloskom kontekstu znaci; sjecanje dijela kozice koja se nalazi na vrhu muskog polnog organa.

Dok njeno terminolosko znacenje je: ovalni rub na vrhu mu-skog spolnog organa, t.j mjesto koje se skida sa muskog spolnog organa, i koje je uzeto kao mjerilo u odredjivanju nekih islamskih propisa, kao sto je to prenio imam Ahmed, Tirmizi i Nesai od Allahovog Poslanika s.a.v.s. koji je rekao: "Kada se dodirnu dva vrha (spolnih organa), obavezan je gusul".

U rivajetu koji prenosi Taberani stoji: "Kada se dodirnu dva spolna organa i netane vrh, obavezan je gusul, bez obzira dali ce biti snosaja ili ne".

2- hadisi koji ukazuju na propisanost obrezivanja (cirkumzacije);

Hadisi koji ukazuju na propisanost obrezivanja su mnogi od kojih cemo spomenuti sledece:

-Prenosi imam Ahmed u svom "Musnedu" hadis Ammar ibn Jasira r.a. da je rekao: rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "U "fitreh"8[1] spadaju: ispiranje usta i nosa (kod pranja), skra-civanje brkova, upotreba misvaka, podrezivanje noktiju, od-

8[1] Priroda, vjera, narav, urodjeno svojstvo; ona se dijeli na unutarnju a to je urodjeno svojstvo saznanja Allaha dz.s. i spoljasnja koja se manifestuje u radnjama a koje su spomenute u ovom hadisu.

stranivanje dlaka ispod pazuha i kod spolnog organa i obrezivanje".

-Prenose Buhari i Muslim hadis Ebu Hurejre r.a. da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "U vjeru spadaju pet stvari: obrezivanje, odstranivanje dlaka sa spolnih organa, skracivanje brkova, podrezivanje noktiju te cupanje dlaka ispod pazuha".

3- Dali je obrezivanje farz ili sunnet?

Islamski ucenjaci su se razisli po pitanju propisa obrezivanja, dali je ono farz ili sunnet.

Oni koji kazu da je sunnet su: imam Hasan el-Basri, imam Ebu Hanife i neki ucenjaci Hanbeliskog mezheba.

Dokaz ove grupe je hadis koji prenosi imam Ahmed od Seddad ibn Evsa od Allahovog Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Obrezivanje je sunnet za muskarce, a pohvalan postupak za zene".

Takodje dokazuju tim sto je Allahov Poslanik s.a.v.s. u istoj grupi, u prije spomenutom hadisu, uvrstao obrezivanje sa podrezivanjem noktiju, brijanjem dlaka ispod pazuha i dr., a koje stvari spadaju u sunnet, sto je dokaz da je i obrezivanje sunnet, a ne vadzib ili farz.

Jos jedan dokaz je: ono sto je rekao imam Hasan el-Basri: "U vrijeme Allahovog Poslanika s.a.v.s. primilo je islam mnogo ljudi: crni, bjeli, bizantijci, persijanci, abesinije.. i nije nikog od njih provjeravao"- stoga da je obrezivanje vadzib ne bi se primio njihov islam dok ne izvrse cirkumzaciju.

Dok oni koji kazu da je obrezivanje vadzib su: Es-Sa'bi, Rebi'a, El-Evzai', Jahja ibn Sei'd el-Ensari, Malik, Safi'i, Ahmed itd. Najrigorozniji od njih je imam Malik koji je cak rekao: "Ko se ne obreze ne moze biti imam u namazu, i nece vazjeti njegovo svjedocenje".

Dokazi koje ova grupa iznosi su mnogi, zadovoljicemo se sa slijedecim:

One) Prenose imam Ahmed i Ebu Davud od Usejm ibn Kulejba od njegovog oca od njegovog djeda, da je dosao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i rekao mu: Primio sam isl-am, pa mu je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Skini sa sebe kosu nevjerstva (obrij glavu prim.prev.) i obrezi se".

Two) Prenosi Harb u svojim raspravama od Zuhrija da je rekao: Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Ko prihvati islam nek se obreze pa makar i bio u godinama". Iako je ovo daif hadis moze se upotrijebiti kao podrska drugim hadisima koji su sahih.

Three) Prenosi Veki'od Salima od Amra ibn Herema od Dzabira od Jezida od Ibn Abbasa r.a. da je rekao: " Neobrezanom nece biti primljen namaz , i ne jede se ono sto on zakolje".

Four) Prenosi Bejheki od Musa ibn Ismaila od Ali r.a. da je rekao: Pronasli smo na drsci sablje Allahovog Poslanika s.a.v.s.napisano na listicu: Neobrezani se nece primiti u islamu dok se ne obreze".

Five) Rekao je el-Hatabi: "Sto se tice obrezivanja ono je, iako je spomenuto zajedno sa nekim radnjama koje su na nivou sunneta, kod vecine islamske uleme obaveznog karaktera, zato sto je ono znak vjere Islama, raspoznaje se musliman od nemuslimana, i kada se nadje na bojnom polju, medju mrtvima u nekoj grupi de su neobrezani, neko ko je obrezan klanjace mu se dzenaza i zakopace se na muslimanskom groblju".

Six)Oni koji smatraju da je obrezivanje vadzib, objasnjuju to cinjenicom: da je neobrezan uvijek izlozen gubitku tahareta (abdesta) i namaza, jer kozica koja pokriva spolni organ poslije mokrenja zadrzava dio mokrace, i otezava pranje organa cime se valjanost abdesta i namaza uslovljava, kod obrezanog to nije slucaj, zato su mnogi ucenjaci zabranili da takva osoba bude imam u namazu, a ako klanja namaz po-

jedinacno, racuna mu se kao onom koji ima bolest nemoguc-nost da zadrzi mokracu.

Seven) Rekao je Allah dz.s.: "Poslije smo tebi objavili: "Slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu ..." (An-Nahl : 123).

Ovim ajetom su Allahov Poslanik s.a.v.s. i njegov ummet obavezani slijediti vjeru Ibrahima a.s., a obrezivanje je dio vjere Ibrahima a.s., na sta ukazuju hadisi koje prenosi Buhari i Muslim od Ebu Hurejre r.a.: "Ibrahim a.s. je obrezan kada je imao osamdeset godina", u drugom rivajetu stoji: "Ibrahim a.s. je prvi koji je ukazao cast gostu, prvi koji je obukao pantole, prvi koji se obrezao i to je nastavljeno medju poslanicima i njihovim sledbenicima sve do poslanstva Muhammed a.s.

Prenose Tirmizi i imam Ahmed od Ebu Ejjuba da je rekao: rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Cetiri stvari su praksa Allahovih poslanika: Obrezivanje9[2], koriscenje mirisa i misvaka, i zenidba".

Ovi hadisi su najjasniji dokazi kojima se dokazuje obaveza obrezivanja svakog muskog novorodjenceta, a sto se tice dokaza oni koji kazu da je obrezivanje sunnet, odgovoreno im je sledecim:

§ Hadis koji je uzet kao dokaz: "Obrezivanje je sunnet za muskarce pohvaljeno djelo za zene" je daif hadis, kao sto to tvrde muhadisi i to na osnov seneda, a daif hadis kako je to opce poznato ne moze biti dokaz iz kojeg se crpe serijatski propisi, a i kada bi bio sahih hadis znacio bi, da je Allahov Poslanik s.a.v.s. to propisao i narijedio, a to znaci da biva obaveznim, jer sunnet je put, nacin, nare-djenje pa bi tako znacenje rijeci Allahovog Poslanika s.a.v.s.: "Obrezivanje je sunnet za muskarce..." bilo: obaveza i naredjenje za muskarce.

9[2] U nekim rukopisima je upotrebljena rijec "stid" a u nekim "kna" umesto "obrezivanje", u oba slucaja je pogrijesno i izvrnuto je znacenje kako je to obajsnio Ebu Hadzdzadz el-Mizzi. O ovome vidjeti u knjizi "Tuhfetul-Mevdud" str. 93.

§ Sto se tice dokaza da je Allahov Poslanik s.a.v.s. u istoj grupi svrstao obrezivanje i neke sunnete, je takodje neispravan, jer su neke od tih radnji, koje su spomenute u hadisu, obaveznog(farz) karaktera kao sto su: ispiranje nosa i usta u gusulu(kupanju od necistoce), a druge su pak pozeljnog(mustehab) karaktera kao sto je slucaj sa upotrebom misvaka, podrezivanje noktiju je sunnet a u nekim slucajevima biva i vadzibom (obavezom), kao sto je slucaj za valjanost abdesta onda kada nokti izrastu toliko da se u njih nagomila prljavstine i abdest biva nepotpunim. Pa tako hadis kojim dokazuju svoju tvrdnju ukazuje da su u njega svrstane radnje razlicitih stepena od mustehab do vadziba.

§ A sto se tice izreke Hasana el-Basrija: U vrijeme Allahovog Poslanika s.a.v.s. je primilo islam mnogo ljudi: crni, bjeli, bizantijci, persijanci, abisinije.. i nije nikog od njih provjeravao, odgovor je: da provjeravanje uopste i nije bilo potrebno jer su se svi arapi u cjelini obrezivali, takav slucaj je bio i sa zidovima, a sto se tice krscana oni se dijele u dvije grupe: oni koji se obrezuju i oni koji to ne rade, a svaki onaj koji bi primio islam znao je da je znak islama "obrezivanje" pa su tome hitali kao sto su hitali i gusulu10[3]. Ovo misljenje Ibn Kajjima da je narod koji je primao islam hitao obrezivanju kao sto je hitao guslu, potvrdjuje i hadis Usejm ibn Kulejba koji smo vec spomenuli, kada je njegov djed dosao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i rekao mu: primio sam islam, na sta mu je Allahov Poslanik s.a.v.s. odgovorio: "zbaci sa sebe kosu nevjerstva i obrezi se". takodje i hadis Zuhrija koji smo takodje spomenuli u kojem se kaze da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko primi islam nek se obreze pa makar bio u godinama".

Allahov Poslanik s.a.v.s. je uvijek upucivao svoj ummet na dobro i ono cime cemo steci srecu, i razlikovati se od ostalih, a nije mu bilo naredjeno da provjerava i istrazuje, vec je njegov nacin u tome bio da: prihvati spoljasne postupke svih onih koji su presli na islam, a unutarnje je ostavljao Allahu.

10[3]Iz knjige "Tuhfetul-Mevdud" str 104.

Poslije svega ovog, mozemo sumirati: da je obrezivanje vrhunac prirode(urodjenog), znak islama i simbol islamskog zakonodavstva, ono je obaveza (vadzib) muska-rcima, a onaj ko to ne praktikuje u islamu, i jos prije svog punoljetstva, gresnik je i cini grijeh za koji ce odgovarati, jer je obrezivanje jedan od znakova islama, njime razlikujemo vjernika od nevjernika, time sprecavamo pojavu raznih infekcionih bolesti , a o mudrostima i koristima obrezivanja cemo govoriti u sledecim redovima, insaallah.

Dali je obrezivanje zaduzeno i zenskim osobama

Islamska ulema je slozna u tome da je obrezivanje za osobe zenskog pola mustehab a ne vadzib, prenosi se da je imam Ahmed rekao u jednom od svojih misljenja, da je obrezivanje vadzib i za zensku osobu kao i za muskarce, ali je njegovo kasnije misljenje bilo u suglasnosti sa misljenjem ostale uleme, i time mozemo reci da je islamska ulema slozna da je obrezivanje za osobe zenskoga pola mustehab a ne vadzib, sto uostalom, potvrdjuje i praksa islamskog ummeta, koja se prenosi iz generacije u generaciju. Dokaz ovoj tvrdnji ulema nalazi u hadisima u kojima Allahov Poslanik s.a.v.s. kada naredjuje obrezivanje obraca se muskarcima, a u nijednom hadisu se ne prenosi da je to narijedio nekoj zeni, jedino se spominje u hadisu Seddada kojeg smo vec spomenuli: “Obrezivanje je sunnet za muskarce, pohvaljeno djelo za zene”, vjerodostojnost ovog hadisa smo spomenuli, a i kada bi bio sahih ukazivao bi na pozeljnost “mustehab”, kako to i sam hadis citira, a ne vadzib, a Allah dz.s. najbolje zna.

Verovatno mudrost toga je sto se obrezivanje kod ljudi razlikuje u potpunosti od onog kod zena, razlikuje se po formi, propisima, a razlikuje se i u koristima od takvog djela.

Pa zar nije uzvisen islamski Serijat, i zar nisu velicanstvena njegova vjecna nacela dok je god dana i zemana!!

Vrijeme kada se treba obrezati

Vecina islamske uleme je na stanovistu da se obrezivanje treba uciniti prije punoljetstva djeteta, racunajuci da ce ono postati duznim obavljati islamske propise i Allahova naredjenja, stoga ce taj period punoljetstva docekati obrezan, cime ce ispravnost njegovih djela biti u potpunijem smislu, onako kako je to islam propisao i objasnio.

Medjutim bolje je za roditelje da sto prije pohrle ovom cinu kada je u pitanju njihovo dijete, i to u prvim danima rodjenja njihovog djeteta, a kada ono odraste , kada spozna stvari, kada dostigne dob kada pocinje razlikovati sta je dobro a sta ne, to dijete ne imade brigu o tome jeli obrezan ili ne, to je najispravnije, i najbezbolnije.

Dokaz ovoj tvrdnji je hadis koji prenosi Bejheki od Dzabira r.a. da je rekao: Allahov Poslanik s.a.v.s. je ucinio akiku za Hasana i Husejna na sedmi dan njihovog rodjenja i tada ih je obrezao.

Koje su mudrosti i koristi od ovog cina

Mudrosti obrezivanja su mnogobrojne kako s vjerskog, tako i sa zdrastvenog stanovista, stoga je islamska ulema dala odgovore, a i lijecnici su otkrili iste te mudrosti, spomenu-cemo ovdje neke od njih:

1. Vjerske:

§ Obrezivanje je vrhunac prirode, urodjene vjere, znak islama i ukaz islamskog zakonodavstva.

§ Savrsenstvo prave vjere, jos od vremena Ibrahima a.s., vjere koja ujedinjuje srca u monoteizmu i pravom vjerovanju. Vjera koja tijelu ukazuje na njegove prirodne potrebe kao sto je to: obrezivanje, skracivanje brkova, rezanje noktiju, skidanje dlaka sa stidnih mjesta.. Rekao je uzviseni Allah: "Poslije smo tebi objavili: "Slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu." (An-Nahl : 123).

"Allah je nas uputio, a zar ima ljepse upute od Allahove? Mi se samo Njemu klanjamo" (Al-Bekare : 138).

§ Ono razlikuje muslimana od pripadnika ostalih vjeroispovesti i vjerskih grupa.

§ Ono potvrdjuje predanost Allahu dz.s.u izvrsavanju Njegovih naredjenja i pokoravanju Njegovim propisima i odredbama.

2. Zdrastvene:

§ Postize se cistoca , lepsi izgled i smanjuje se pohotnost.

§ Njime se kontrolise zdravlje covjeka i cuva istog od mnogih bolesti.

Doktor Sabri el-Kabani u svojoj knjizi "Nas tjelesni zivot" kaze:

- Skidanjem kozice, covjek se oslobadja masnih sekreta (izlucevina), i vrsi prevenciju od pojavljivanja lojne genoreje koja izaziva gadjenje na samu njenu pomisao, ……..

- Obrezivanjem covjek se oslobadja opasnosti zadrzavanja vrha spolnog uda prilikom dilatacije(sirenja).

- Obrezivanje smanjuje rizik pojave raka, jer je utvrdjeno da se jedna vrsta raka pojavljuje kod osoba koje imaju tijesnu kozicu na vrhu spolnog uda, dok je rijedak slucaj nje-

gove pojave medju onima kojima je njihovo zakonodavstvo narijedilo obrezivanje.

- Ako to uradimo na vrijeme s nasom djecom, sprecicemo, kod njih, faktor nocnog mokrenja nocu.

- Obrezivanjem smanjije se cesto masturbiranje kod djece u adolescentnom dobu….. i jos mnoge druge dobiti.

Ovo su neke od koristi i mudrosti zbog kojih se obavezuje obrezivanje, a koje su ocite svakom onom koji ima razum i pamet da ih shvati, a shvatice ih onaj koji zeli da zna dobre strane islama i tajne njegovog zakonodavstva.

Na kraju ovog izlaganja mozemo konstatirati da u opredejivanju ovih propisa koje smo spomenuli, pocevsi od situacije kada cestitamo nekom rodjenje djeteta pa sve do pitanja obrezivanja, nalazimo da svi ovi propisi ukazuju na jednu veliku vaznost: paznja za djetetom od njegovog rodjenja, briga o njegovim potrebama od onog dana kada dodje na ovaj svijet i udahne prve zrake zivota.

Svi ovi propisi su vazni jer njime djete dobija zdravlje i snagu, tako da kada otvori oci i pocne gledati oko sebe pocne razabirati, shvatati istine, naci ce sebe u jednoj muslimanskoj porodici koja primenjuje islam i sve njegove propise, porodici koja je obavila sve duznosti koje joj obavezuje prava vjera i praksa Allahovog Poslanika s.a.v.s. i svakako ce svako dijete, kada shvati ove stvari, i kada sazna da su njegovi odgajatelji, otac i majka ucinili sve cime su bili zaduzeni, i samim tim ce prici islamu cijelom dusom, odgojit ce se u iskrenom vjerova-nju i pridobiti se najvecim moralnim osobinama i vrijedno-stima.

S obzirom da islam pazi na covjeka od samog njegovog rodjenja - kao sto si to vec zapazio - ta paznja ce se nastaviti i kasnije kad on pocinje shvatati i razabirati, kada pocne dokucivati istine, i

pokazati je najuzvisenijom, najvecom i najdalekoseznijeg znacaja.

Pronaci ces - postovani citaoce - u sledecem dijelu ove knjige najvaznije opce odgovornosti koje je islam narijedio odgojateljima, ocevima prema djeci, da bi znali kako je islamsko zakonodavstvo dalo veliki znacaj odgoju djece.

Četvrto poglavlje

Razlozi pojave disidencije kod djece

Uvod

Mnogi su razlozi i uslovi koji dovode do pojave desidentnosti kod djece, koji vode devijaciji njihovog morala, losem odgoju, u ovoj grijesnoj sredini, u ovoj gorkoj sadasnjici i ludom nacinu zivljenja!!! Koliko je samo sklonosti ka zlu, podsticaja na nemoral koji ih okruzuje sa svih strana i koji im se pojavljuje na svakom koraku!!..

Zato ako odgajatelji ne budu na zadovoljavajucem nivou odgovornosti i povjerenja, ako ne budu svesni uzroka disidentnosti i njenih motiva, ako ne budu bez znanja kako lijeciti te uzroke, i sacuvati se od njih, ta djeca ce -bez sumnje- predstavljati u zajednici jednu propalu i bijednu generaciju, generaciju nemorala, banditstva i zlocina.

Mi cemo, insaAllah, u ovom poglavlju podrobnije objasniti razloge ovih devijacija kod djece i kako to izlijeciti, da bi znali, oni koji zele znati, da je islam - sa svojim pravednim zakonodavstvom i vjecnim i cvrstim nacelima- postavio osnove i mudra pravila u ocuvanju generacija od raznih devijacija, disidentnosti i propasti.

Evo najvaznijih od tih razloga i najocitijih metoda u lijecenju ovih devijacija u svjetlu islama, da bi odgajatelji znali i bili upuceni u njihove odgovornosti i duznosti u odgajanju njihove djece.

1. Siromastvo koje je zadesilo neke porodice:

Poznato je da djete kada ne nadje u svom domu hrane i odjece, kada ne nadje nekok ko ce mu pruziti ono sto mu je potrebno, za zivot osnovne namirnice, pogleda oko sebe i vidi bijedu siromastvo i neimastinu, u tom momentu dijete - bez sumnje- ce pribjegavati udaljavati se od kuce trazeci bolju sudbinu, i uslove za normalan zivot. Onda ce ga scepati ruke zla i zlocina, a opkruziti ga nimbus amorala i desidencije, zivjece u zajednici kao zlocinac, bice opasnost za zivote i imetke drugih ljudi.

Zato je islam svojim pravednim zakonodavstvom, postavio osnove u borbi protiv siromastva, potvrdio je pravo zivota svakom covjeku, postavio je zakone koji osiguravaju svakom pojedincu minimum stambenog prostora za zivot, hrane i odjece, takodje je zacrtao muslimanskoj zajednici metode kako sprijeciti i eliminirati bijedu i siromastvo, osiguravajuci posao svakom gradjaninu, obezbedjujuci mjesecnu platu iz bejtulmala (drzavne kase) svakom ko je nesposoban za rad. Takodje je islam postavio zakone za potpomaganje viseclane porodice, zakone koji paze na sirocad, udovice i stare ljude, i to na nacin na koji ce im biti sacuvana cast i koji ce im ponuditi uslove za bolji zivot. Sve ovo je deo propisa i mjera koji, ukoliko se primjene u praksi, nestace najvazniji faktori pojave zlocina, bijede i propasti u jednoj zajednici, potpuno ce nestati simptomi siromastva i neimastine.

2. Prepirke i rasprave medju roditeljima:

Jedan od glavnih faktora pojave disidencije kod djece su ceste prepirke i svadje medju roditeljima te djece koje postanu svakodnevnica u njihovom zivotu, jer dijete kada otvori oci u kuci i vidi pred sobom ove svadje i prepirke odlucno ce promijeniti tu kucnu atmosferu, i pobjeci ce iz okrilja tog strasnog porodicnog zivota, trazeci prijatelje s kojima bi se

druzio i s kojima bi proveo vecinu svog slobodnog vremena, a ako ti prijatelji budu iz loseg drustva, on ce im se u tome pridruziti, polako ce pada na sve nize i nize grane morala , steci ce najrdjavije obicaje, cak sta vise, postace delikvent i zlocinac do te mjere da ce biti predmet opasnosti za jedno mjesto i njene stanovnike.

I ovde je islam sa svojim mudrim i vjecnim nacelima zacrtao nacin kako cemo izabrati prije svega bracnog druga, kao sto je to uradio i sa starateljima djevojke koji ce na najbolji nacin ponuditi joj resenja u izboru muza, nacin koji se zasniva na medjusobnoj ljubavi, postivanju, razumjevanju i potpomaganju u bracnoj zajednici, te s druge strane udaljavanju od pojave medjusobnih porodicnih problema i svadja.

Vec smo spomenuli ranije koje su to osnove na kojima se zasniva ispravan izbor bracnoga druga, a te osnove su bez sumnje najveceg karaktera i preduslov su za stvaranje srece medju clanovima porodice i u oblikovanju jedne primjerne porodice u kojoj vlada medjusobna ljubav i razumjevanje.

3. Razvod braka i ono sto slijedi posle toga:

Evo jos jednog od razloga koji dovodi do pojave desidencije kod djece: razvod braka njihovih roditelja i ono sto slijedi poslije toga , tj. razdvojenost, nesloga nedace i dr.

Opce poznata stvar je, i u to niko ne sumnja, da dijete koje ne nadje majku ciju ce ljubav osjecati i oca koji ce ga paziti i uzgajati, onda kada mu je to najvise potrebno, ono ce bez ikake sumnje otrgnuti se zlocinu i odgojiti se u nemoralu.

Da stvar bude jos gora, kada se raspustenica uda za drugog covjeka, onda djeca -u vecini slucajeva- bivaju prepustena bijedi i propadanju.

Jos jedna stvar koja moze pogorsati situaciju je potreba majke, poslije razvoda, za poslom i opskrba djetetu kojom ce nahraniti djecu, pa ce ona u tom slucaju biti primorana da cesto bude odsutna od kuce, ili drugim rjecima, biva primorana ostaviti djecu na milost i nemilost ulicama koje ih

zanesu besposlicama i razonodom, nemajuci pritom nikog ko ce ih paziti i cuvati, sta onda trebamo ocekivati od takve djece koja ne nadju ocevu paznju i osjecaj odgovornosti, koja ne nadju toplotu majcine blizine i njenu ljubav i brigu.

I sta ocekujemo od njih dok gledaju sta se oko njih dogadja, kada ne nadju hrane kojom ce utoliti glad, niti odjece kojom ce se odenuti, niti mjesta u kome ce zivjeti, odmarati i sacuvati svoje zdravlje.

Nemozemo ocekivati nista drugo osim njihovog nezadovoljstva, razne pojave devijacija, rasula i svakakvih zlocina, a toga su spaseni samo oni kojima se Allah dz.s. smiluje a malo je takvih.

Zbog svega toga, islam je naredio svakom bracnom paru, da paze na medjusobna prava, da ne bi doslo u sprotivnom do nezeljenih posledica.

§ Evo nekih od tih prava: Poslusnost zene prema muzu u dobru, prenose Bezzari i Taberani da su se jednoga dana u vrijeme Allahovog Poslanika s.a.v.s. skupile zene i ispratise jednu od njih Allahovom Poslaniku s.a.v.s. da ga upita: Allahov Poslanice, ispratile su me zene da te upitam: Dzihad je Allah propisao muskarcima, ako pobjede dobice plijen, a ako poginu bice zivi i u obilju kod Gospodara svoga, a mi zene smo njima poslusne, pa kakvu nagradu imamo za to? Allahov Poslanik s.a.v.s. joj odgovori: "Reci svakoj koju budes srela, da poslusati muza i dati mu njegovo pravo je isto tome (nagradi koju dobiju oni koji se bore na Allahovom putu), ali je malo od vas koje se toga pridrzavaju".

§ Da zena cuva imetak svog muza i svoju cednost, kako to stoji u hadisu koji prenosi Ibn Madze: "Hocete li da vas obavijestim o najvecem blagu koje covek moze imati? To je poslusna zena, kada je pogleda obraduje ga, kada nesto zatrazi od nje poslusa ga, a kada je odsutan ona cuva njegov imetak i svoju cednost".

§ Zena ne smije odbiti svoga muza u postelji, kao sto to stoji u hadisu kojeg prenose Buhari i Muslim: "Kada

covjek pozove svoju zenu u postelju, a ona to odbije, pa on zanoci ljut na nju, proklinjace je meleki dok ne osvane".

§ Duznost je muzu opskrbiti svoju zenu i djecu, jer Allah dz.s. u jednom ajetu kaze: "Otac djeteta je duzan da ih prema svojoj mogucnosti hrani i odjeva." (El-Bekare : 233). Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Bojte se Allaha kada su u pitanju prava vasih zena, jer ste ih uzeli Allahovim emanetom i dopustene su vam Allahovom rijecju, one imaju pravo da budu nahranjene i odjevene prema vasim mogucnostima" (Muslim).

§ Savjetovanje sa zenom u nekim kucnim pitanjima, dokaz tome je hadis koji prenose Ahmed i Ebu Davud: "Savjetujte se sa zenama po pitanju njihovih kceri" tj. upitajte ih za savjet prije nego ih udate za nekog.

§ Da covjek predje preko nekih zeninih nedostataka, ukoliko je ona dobrog morala i ponasanja i time pokriva svoje nedostatke, kako je to Allahov Poslanik s.a.v.s. pojasnio u hadisu koji prenosi Muslim: "Vjernik nece mrzeti vjernicu, ako nesto ne voli kod nje, bice zadovoljan necim drugim".

§ Lijepo ophodjenje covjeka prema svojoj zeni, druziti se s njom, saliti i zabavljati, u jednom kur'anskom ajetu stoji: "S njima lijepo zivite! A ako prema njima odvratnost osjetite, moguce je da je bas u onome prema cemu odvratnost osjecate, Allah veliko dobro dao." (En-Nisa' : 19). Takodje je Allahov Poslanik s.a.v.s., u hadisu kojeg prenose Ibn Madze i Hakim, rekao: "Najbolji medju vama je onaj koji je najbolji prema svojoj porodici, a ja sam od vas najbolji prema svojoj porodici". Prenose Buhari i Muslim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. vodio Aisu pokazati joj igre koje su se odigravale u dvoristu dzamije, pa bi se oslonio na vrata, i pruzio ruku tako da bi Aisa licem se oslonila na plecku Allahovog Poslanika s.a.v.s.. zato je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao u hadisu kojeg prenose Buhari i Muslim: "Najpotpunijeg imana je onaj koji je najlepse cudi i koji je najbolji prema svojoj porodici".

Prenose Ebu Davud i Nesai: Da se Allahov Poslanik s.a.v.s. utrkivao sa Aisom r.a. pa bi jednom ona njega prestigla, a drugi put bi on nju prestigao, i rekao bi: "Ovo je za ono (prije)".

Omer r.a. je cesto govorio, a bio je poznat po svojoj strogoci u presudjivanju i pravicnosti: covjek treba biti sa svojom porodicom kao djete (tj. u ponasanju), a kada se nadje medju narodom onda ce se ponasati kao covjek.

§ I na kraju cemo spomenuti: zajednicko pomaganje u kucnim poslovima, sledeci time djelo Allahovog Poslanika s.a.v.s., sto prenosi Taberani i ostali od Aise r.a. koja, kada je upitana: Sta je radio Allahov Poslanik s.a.v.s. u kuci?, odgovara: Isto sto radi svako od vas, podigao ovo spustio ono, pomagao je u kucnim poslovima svojim zenama, dijelio im meso, pometao bi sobu i pomagao slugama u njihovim poslovima.

To bi dakle bile obaveze i prava koje je islam propisao svakom bracnom paru, to su realni i pravedni propisi, koji ukoliko se praktikuju, nastace sloga, a nestati razdor medju supruznicima, mrznju ce zamijeniti ljubav, a citava porodica ce zivjeti najboljim zivotom, u slozi, razumjevanju i sreci, i bice nemoguce desiti se nesto sto ce uprljati cistocu te porodice ili stvoriti razdor medju njima.

U slucaju da je nemoguce (ili bude tesko) doci do sloge zbog lose zenine ili muzeve cudi, te ne nadju zajednicki jezik sporazumjevanja, muz ce preduzeti neke mjere prije nego se odluci na razvod braka, a one su po sledecem redosledu:

- Savjet i opomena jer tako nalaze i Kur'an: "Savjetuj jer savjet vjernicima koristi",

- Napustiti zenu u postelju, ova kazna je psiholoske prirode i mozda u ovakvoj prilici zena shvati svoje greske i popravi se.

- Udarac, ali tako da ne ostavi trag, da ne bude jak do te mjere da ostavi tragove modrica i sl. na zeninom tijelu, uslov je takodje da ne bude udarac na osetljivim mjestima kao

sto je to lice, grudi i stomak, pod ovim uslovima to bi trebalo vise liciti prijetnji i zastrasivanju negoli nanosenju bola ili udaranju, i sve to pod uslovom da smo sigurni da ce to koristiti u toj datoj situaciji. Trebamo znati i to da Allahov Poslanik s.a.v.s. koji je primjer svima nama, nije nikad udario neku od svojih zena. Prenosi Ibn Sa'd od Aise r.a. da je rekla: Allahov Poslanik s.a.v.s. nije nikad udario svojom rukom zenu niti slugu, niti ikog drugog, osim kada se borio na Allahovom putu. Prenosi Ibn Sa'd: Da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao muzu neke zene koja je dosla i pozalila mu se da je taj udario: "Ima medju vama takvih koji udaraju svoje zene kao roba, a poslije toga je zagrle, i uopste se ne stidi".

- I na kraju ce pribjeci sudskoj presudi, i to posrednistvom nekih pametnih ljudi iz njegove i njene porodice, koji ce prouciti probleme koji su nastali madju njima, i predloziti im resenje kojim bi se povratlo razumjevanje i sloga kod supruznika, i mozda to rjesenje bude povod da se odnosi medju njima poprave prije nego dodje do razvoda braka.

Sve ove mjere koje smo spomenuli su obaveznog karaktera, one su bazirane na Allahovim naredjenjima, kako to u jednom ajetu stoji: "A one cijih se neposlusnosti pribojavate, vi posavjetujte, a onda se od njih u postelji rastavite, pa ih udarite, kad vam postanu poslusne, onda im zulum ne cinite! Allah je, zaista, Uzvisen i Velik! A ako se bojite razdora izmedju njih dvoje, onda posaljite jednog pomiritelja iz njegove, a jednog pomiritelja iz njezine porodice. Ako oni zele izmirenje, Allah ce ih pomiriti jer Allah sve zna i o svemu je obavijesten!" (En-Nisa' : 34-35).

Ukoliko i pored svih ovih mjera ne dodje do suglasnosti, upotrijebice razvod braka ali jednim pustanjem11[1], i u tom periodu

---

11[1] U islamskom zakonodavstvu postoje dvije vrste razvoda braka prva je da muz kaze zeni "Ostavljam te" ili "Puscena si" i tome sl. i druga vrsta je da to kaze tri puta, u prvom slucaju muz moze ponovo vratiti zenu otkako joj prodje iddet (iscekivanje) a u drugom slucaju je ne moze vratiti, osim ako se ona uda za nekog drugog (ali ne smije se udati simbolicno, da bi se mogla vratiti prvom coveku, cak treba imati odnose sa drugim muzem), pa je taj ostavi i onda joj biva dozvoljeno da se opet uda za onog prvog.

dok je ona u iddetu12[2] ne smije imati intimnih odnosa s njom, tada im se pruza sansa da da ponovo vrate bracni zivot medju njima, poslije prvog razvoda, kao sto to Allah dz.s. u jednom ajetu kaze: "A ako je opet pusti13[3], ona mu se ne moze vratiti sto se nece za drugog muza udati, pa ako je ovaj pusti, onda njima dvoma nije grijeh da se jedno drugom vrate, ako misle da ce Allahove propise izvrsavati, to su Allahove odredbe, On ih objasnjava ljudima koji zele da znaju" (El-Bekare : 230). Uocavamo, od svega gore spomenutog, da je islam preduzeo potrebne mjere za razresavanje problema da ne bi doslo do razvoda braka, koji je razlog pojavljivanju nepozeljnih posledica kako za muza tako i za zenu i sve ostale clanove u porodici.

Zato i nije cudo da je Allahov Poslanik s.a.v.s. uvrstio razvod braka najmrsko dozvoljeno djelo Allahu dz.s, i to u hadisu kojeg prenose Ebu Davud i Ibn Madze: " Najmrski halal (u vjeri dozvoljena stvar) Allahu je razvod braka".

A ukoliko dodje do razvoda braka islam je obavezao muza otpreminom raspustenici, njeno izdrzavanje dok je u iddetu, izdrzavanje djece, da se zena ne bi mucila a niti djeca sa njom, kako to u jednom kur'anskom ajetu stoji: "I velikodusno ih darujte darom, zakonom propisanim imucan prema svome stanju, a siromah prema svom, to je duznost za one koji zele da dobro djelo ucine." (El-Bekare : 236).

U slucaju da je muz siromasan, i ne bude u stanju da pokrije potrebne troskove, trazice od drzave (ili neke druge za to zaduzene institucije), pomoc za izdrzavanje te djece kao i za njivo skolovanje i sve ostale troskove koji idu uz to, dok ta djeca ne odrastu, da bi se na taj nacin sprijecila njihova muka i bijeda, ili pojava disidentnosti kod njih. Islam je takodje propisao i onima koji znaju za ovakve slucaje, da im pruze pomoc i prema mogucnostima ih pomogne, slijedeci time praksu Allahov

---

12[2] "Iddet" je iscekivanje zene poslije razvoda braka, u kojem periodu joj biva zabranjeno da se uda za bilo koga , a taj period moze biti u trajanju od tri ciscenja (u menzesu) ili ukoliko je trudna dok ne rodi to djete.

13[3] Tj. ako se od iste zene i po treci put razvede.

Poslanik s.a.v.s. koji u hadisu kojeg prenosi Muslim kaze: "Ko bude imao moc (silu) neka pomogne onom koji to nema, a ko bude imao imetka neka pomogne onom ko ga nema".

I hadis kojeg prenose Taberani i Ibn Madze: "U imetku ima izdataka mimo zekata".

Takodje u jednom hadisu kojeg prenosi Taberani, Allahov Poslanik s.a.v.s. kaze: "Allah je naredio bogatim medju muslimanima da odvoje dio svog imetka za siromahe…..".

Taberani prenosi hadis: "Nije pravog imana onaj koji zanoci sit, a susjed do njega gladan, a on zna za to".

4. Slobodno vrijeme kojim djeca raspolazu:

Jos jedan od razloga koji uglavnom dovodi do devijacije djeteta je neiskoriscavanje slobodnog vremena kojim djeca i pubertetlije(adolescenti) raspolazu, poznata stvar je da djete od malena zudi za igrom, zabavom, odmorima i uzivanjem u prirodi, uvijek cemo ga vidjeti pokretnog, kako se igra sa svojim vrsnjacima, kako trci i uspinje se, kako trenira kakav sport, ili uglavnom igra fudbal i slicne igre.

Tada odgajatelji trebaju iskoristiti ovu njihovu potrebu, i ispune njihovo slobodno vrijeme necim sto ce djeci dati zdravlji tjelesni zivot, sto ce ojacati njihove ekstremitete i dati njihovim tjelima aktivnost i zivot.

Jer ako im ne omogucimo ovakva mjesta gde ce moci obavljati ove aktivnosti, kao sto su igralista, parkovi za zabavu, institucije specijalizirane za sportove, bazeni gde ce vezbatii poducavati se, izletista i kampovi za razne aktivnosti, u tom slucaju ce djeca pridruziti se nekom losem drustvu, naci ce prijatelje u zlu i nemoralu, i odvesti ih na putu kriminala i zlocina.

Islam je svojim uputama, nasao odgovor kako organizirati slobodno vrijeme kod djece i adolescenata, upotrebom sredstava koja ce dati zdravlje i snagu njihovim tijelima, i pridobiti gipkost, zivahnost i pokretljivost.

Najveci od tih sredstava je navici ih islamskim propisima, prije svega namazu kojeg islam tretira stubom vjere i ruknom islama, jer on ima mnoge duhovne i tjelesne koristi, kao i moralnih i dusevnih uticaja na coveka.

Nije lose da nabrojimo neke od tih tjelesnih koristi koje nam namaz pruza, onima koji zele spoznati znacaj i vaznost njegovog propisivanja

- On prestavlja aktivnost u kojoj musliman pokrene sve misice i zglobove, a poznato je da se pri ovakvim svakodnevnim aktivnostima razvijaju ekstremiteti, krvi protok je bolji, kao sto ima koristi za citavo tijelo.

- Namaz je higijenskog karaktera s obzirom da je abdest uslov za valjan namaz, a koji predstavlja pranje ruku i nogu, ciscenje kose, usta nosa, zuba, ne uzimajuci u obzir obavezu povremenog kupanja (gusul) i cistocu odjece i prostora. Sve su ovo uslovi za ispravnost namaza.

- Namaz nas vezba hodu onda kada krenemo k dzamiji pet puta dnevno, odlazeci i dolazeci svakodnevno s namaza odagnamo lijenost i mrzljivost. Koliko smo puta culi od lekara da tijelo koje se krece poslije obroka, smanjuje rizik oboljevanja raznih stomacnih bolesti, kao i drugih bolesti i zaraza. Zato nije cudno kad cujemo od onog koji ne govori po hiru svome, uceci oceve i odgajatelje da tjeraju djecu u obavljanju namaza kada napune sedam godina i priviknu se na to jos u tim danima, da bi upotpunili svoje slobodno vrijeme u poducavanju i vjezbanju obavaljati namaz. Cujmo sta Allahov Poslanik s.a.v.s. kaze za ovo u hadisu kojeg prenose Hakim i Ebu Davud: “Naredjujte djeci da obavljaju namaz kada napune sedam godina, a udarite ih, ako odbijaju, u desetoj godini, i razdvojite u postelji musku od zenske djece (kada napune deset godina)”. Osim ovoga djete ce provesti vremena u poducavanju nacina obavljanja namaza, dove koje ce u njemu uciti, kolicinu rekjata, koliko od njih su farzovi a koliko sunneti, poducice se kulturi u namazu bez obzira nalazio se u kuci gde ce ga tome poduciti odgajatelj

ili dzamiji u kojoj ce ga poduciti ucitelj.

Pored ovih islam je upotrebio jos neka pomocna sredstva kako bi organizirao slobodno vrijeme kod mladih: naredjujuci poducavanju ratnih vjestina, vjezbanju jahanja, plivanja, borenja i sl. aktivnosti.

Osim toga upucuje mlade da u slobodno vrijeme citaju, izadju u setnju i bave se raznim sportovima, a sve to se ne moze postici bez izgradnje velikih igralista, zabavnih parkova, gradskih biblioteka te raznih opcih organizacija kao i bazena ali pod uslovom da sve to bude u skladu sa islamskim propisima i nacelima. Spomenimo ovdje kao islam upucuje u pripremi ovih pomocnih sredstava:

Rekao je Uzviseni Allah: "I pripremite za njih sto mozete od sile i konja vezanih. Preplasite cete time neprijatelja Allahovog i neprijatelja vaseg …" (Enfal : 60) Allah dz.s. kaze: "Reci: Dali su isti oni koji znaju i koji neznaju" (Zumer : 9) Rekao je Omer r.a.: Ucite djecu da streljaju i plivaju, i naredjujte im da se poducuju jahanju. Prenose Hakim i Bejheki da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Iskoristi pet stvari prije pet drugih: zivot prije smrti, zdravlje prije bolesti, slobodno vrijeme prije zauzetosti, mladost prije starosti i bogastvo prije siromastva".

Prenose Nesai i Tirmizi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Poducavajte se gadjanju i jahanju, a meni je draze da se poducavate gadjanju".

Prenose Taberani i Hakim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Sve osim spominjanja Allah dz.s. je besposlica, besmislica ili nesto nepotrebno osim cetiri osobine: hod izmedju dva cilja, vjezbati jahanje, milovanje sa suprugom, i poucavanje plivanju". Prenosi Ibn Ishak i Ibn Hisam od Allahov Poslanik s.a.v.s. da je rekao: "Allah se smilovao covjeku …..". Prenosi Buhari i Muslim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao abisincima kada su vjezbali u igri svojim kopljima u dvoristu dzamije: "Eto vam o beni Irfideh, neka jevreji znaju da u nasoj vjeri postoji odmor".

Prenosi Muslim da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Jak vjernik je drazi Allahu od slabog vjernika, a u svakom od njih ima hajra, tezi onom sto ce ti koristiti, zatrazi pomoc od Allaha dz.s. i nemoj da te nemoc savlada, i ako te sta zadesi ne reci: Da sam uradi to bilo bi tako, nego reci:

Allah je tako odredio, jer rijec "Da sam" otvara sejtanu vrata", ovo su neki a jos je mnogo primjera o tome.

Ako odgajatelji upotrijebe ova islamska upustva, njihova djeca ce steci zdravlje, znanje i snagu, preprecice put raznim mogucim devijacijama, skitanju i kriminalu, potpunice slobodno vrijeme onim sto ce im koristiti na ovom i buducem svijetu, postace jedna generacija islama koja ce ostaviti trag, neustrasiva vojska islama, oni koji pozivaju na uputu, mladici radnici.

5. Lose i neprimjerno drustvo:

Je jedan od najvecih uzroka koji dovodi do pojave moralnih devijacija kod mladih, osobito ako je djete slaboumno, slabog imana i morala. Takvo djete ce brze prihvatiti lose drustvo, i brzo ce steci od njih najgore osobine i moral koje to drustvo ima. Cak sta vise uputice se s njima brzim korakom na putu zla, sve dok kriminal ne postane deo njegove licnosti, a disidentnost deo njegove prirode, tada ce biti tesko povratiti ga na pravom putu, tesko ce biti spasiti ga iz tmine i nesrece u koju je zapao.

Islam je svojim vaspitnim poukama uputio roditelje da u potpunosti paze svoju djecu, pogotovo od onda kada udju u doba adolescencije, pazice s kim se njihovo djete druzi i susrece, gde se sastaju i okupljaju, koja mjesta posjecuju?

Takodje ih je Islam uputio da nadju djetetu dobro drustvo, od kojeg ce ono steci lijepe moralne osobine, visok nivo kulture i primjerne obicaje.

Kao sto ih je opomenuo da paze na lose drustvo, zle pridruznike, da ne zapadnu u raljama njihovih prohtjeva, u mrezi njihove zablude i disidencije.

Evo nekih od tih islamskih uputa i upozorenja:

Rekao je Uzviseni Allah: "Na dan kad nevjernik prste svoje bude grizao govoreci: "Kamo srece da sam se uz Poslanika pravog puta drzao, kamo srece, tesko meni, da toga i toga za prijatelja nisam uzeo, on me je od Kur'ana odvratio nakon

sto mi je priopcen bio!" -a sejtan covjeka uvijek stavlja na cjedilu-". (Al-Furkan : 27-29).

I rekao je: "A drug njegov ce reci: "Gospodaru nas, ja ga nisam silom zaveo, sam je u velikoj zabludi bio." (Kaf : 27).

I rekao je Uzviseni: "Tog dana ce oni koji su jedni drugima bili prijatelji postati neprijatelji, samo to nece biti oni koji su se Allaha bojali i grijeha klonili" (Az-Zuhruf : 67).

Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s. u hadisu kojeg prenosi Tirmizi: "Covjek je vjere svojeg prijatelja, pa neka svako od vas pazi s kim se druzi".

Takodje je rekao u hadisu kojeg prenose Buhari i Muslim: "Primjer ljudi koji sjede u dobrom drustvu i onih koji sjede u losem drustvu slice covjeku koji sjedi sa osobom koja kod sebe ima miris ili sa onim koji puse na viganj. Onaj sa mirisom ili ce mu podati malo tog mirisa ili ce od njega kupiti , ili ce barem osjetiti lijep miris. A onaj sa vignjem ili ce mu izgoreti odjelo ili ce se nakusati smrada".

Takodje je rekao u hadisu kojeg prenosi Tirmizi: "Covjek je s onim koga voli, i pripada mu ono sto je zaradio".

I rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s. u hadisu kojeg prenosi Ibn Asakir: "Cuvaj se loseg drustva jer ce te po njemu ljudi znati".

Ima li dostojnijeg nego da svi odgajatelji primjene ove casne upute, kojima ce poboljsati stanje svoje djece, dati im uzviseni moral, i visoku kulturu u zajednici, koji ce postati dobrocinitelji jednog ummeta, i oni koji pozivaju u uputu, pa ce i zajednica biti dobra njihovom dobrotom, a ummet ce se ponositi njihovim casnim postupcima i lijepim svojstvima.

6. Los postupak roditelja prema djeci:

Nesto na cemu su se takoreci ucenjaci iz oblasti pedagogije slozili jeste da: - Kada se roditelji grubo ponasaju prema

djetetu, kada ga roditelji vaspitavaju udarcima, pogrdama, kada djete bude predmet stalnog ponizavanja, podsmijeha i izrugivanja, posledice ce se osjetiti u njegovom moralu i ponasanju, rezultira ce pojavom straha i povucenosti u njegovom ponasanju i njegovim djelima, pa cak situacija moze dovesti i do samoubistva, ili begstva od kuce, da bi se oslobodio nepravde i grubog tretmana od kojih pati.

Nije cudno, da takva osoba postane kriminalac u drustvu, cudan i anomalan u svom zivotu!!! I nije cudno da se razvija sa raznim devijacijama, nestabilnoscu i disidencijom.

Islam je svojim vecnim i cvrstim poukama, naredio svakom ko ima odgovornost vaspitanja, a pogotovo oceve i majke medju njima, naredjujuci svima da se odjenu visokim moralnim osobinama, neznim i milostivim ponasanjem prema djeci, da bi odrasla pravilno i vaspitala se kao odvazna i samostalna licnost, da osjete da ih neko cijeni, postuje i uvazava.

Spomenimo neke od tih islamskih uputa:

Rekao je Uzviseni Allah: “Allah zahtijeva da se svacije pravo postuje, dobro cini, i da se bliznjima udjeljuje, a razvrat i sve sto je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje.” (An-Nahl : 90).

I rekao je Uzviseni: “..koji srdzbu savladjuju i ljudima prastaju - a Allah voli one koji dobra djela cine.” (Ali Imran : 134).

I rekao je: “a ljudima lijepe rijeci govoriti” (El-Bekare : 83).

Takodje je rekao Uzviseni Allah: “A da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine” (Ali Imran : 159).

Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s. u hadisu kojeg prenosi Buhari: “Allah voli ljubaznost u svim djelima”.

I rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s. u hadisu kojeg prenose Ahmed i Bejheki: “Ako Uzviseni Allah bude htio dobro mojoj

porodici dace u njima ljubaznost, a kad bi ljubaznost bila stvorenje, ljudi ne bi vidjele lepse stvorenje od njega, a kad bi neljubaznost bila stvorenje ljudi ne bi vidjele grdje stvorenje od njega."

Prenosi Ebu Es-Sejh da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Allah se smilovao roditelju koji pomogne svoje djete da mu bude poslusno."

Prenose Ebu Davud i Tirmizi od Allahovog Poslanika s.a.v.s.: "Milostivim ce se smilovati Najmilostiviji, smilujte se onim koji su na ovom svijetu smilovace vam se onaj koji je na nebesima."

Ovo su najvaznije upute koje islam propisuje lijep postupak sa tudjincem, lijep govor i primjerno vladanje. Zato ce roditelji primjeniti ove upute, i sve sto one izuskuju, radeci po njihovim uputama i smjernicama, ako zele da njihova djeca zive casnim zivotom, na pravom putu, uzvisenim moralnim osobinama.

Ako to ne urade, koristice puteve stranputice, grubo i osoro ponasanje, kaznjavajuci ih teskim kaznama, cineci zlocin nad njima pustajuci ih u zivot, koristeci ove pogresne metode vaspitanja, ruzne i krive upute, naprotiv oni ce vidjeti samo njihovu disidentnost, neposlusnost i odmetnistvo, zato sto su oni ti koji su usadili u njima - jos dok su bili mali - korjene ovih devijacija, neposlusnosti i odmetnistva.

Dosao je neki covjek Omer ibn Hattabu r.a. zaleci se na neposlusnost svoga sina, Omer pozva sina tog covjeka i upozori ga na njegovu neposlusnost prema svom ocu, i na to da je zaboravio prava koja njegov otac ima nad njim, na sta ce sin reci:

-O vladaru pravovjernih, dali i sin ima prava nad svojim roditeljem?

-Da, odgovori on,

-A koja su to prava, halifo pravovjernih -upita on,

-Da odabere majku svojem djetetu, da mu da lijepo ime, i da ga poduci Knjizi (Kur'anu), odgovori Omer.

-O vladaru pravovjernih, moj otac nije ucinio nista od toga, sto se moje majke tice ona je abesinka koja je pripadala nekom vatropokloniku, dao mi je ime Dzu'le (kotrljan, skarabej) i nije me poducio Knjigom niti jedan harf.

Na to se Omer okrenu prema covjeku i rece mu: Dosao si mi zaliti se na neposlusnost tvojeg sina, a bio si mu neposlusan prije nego je on tebi, i cinio si mu lose prije nego on tebi?!.

Ovako je poneo Omer r.a. prebacio krivicu neposlusnosti sina na njegovog oca zbog neodgovornosti u odgoju.

Spominje se u knjigama koje opisuju zivot Allahovog Poslanika s.a.v.s.: da se Muavija ibn Ebi Sufjan r.a. jednom naljutio na svojeg sina, pa je pitao Ahnef ibn Kajsa kakvo je njegovo misljenje o sinovima, pa mu on odgovori: Oni su plod nasih srca, oslonac nasih ledja, mi smo njima zemlja pitoma, i nebesa hladovita, ako nesto trazi podaj im, ako se naljute zadovolji ih, jer ce ti tako dati svoju ljubav, nemoj im biti tezak pa da im dosadi tvoj zivot, i pozele tvoju smrt.

Neka se zato poduce ocevi ovim primjerima kako trebaju biti milostivi prema svojoj djeci, lijepo se ponasati, i biti blag sledeci time najispravniji nacin njihovog odgoja i vaspitanja.

7. Gledanje filmova sa scenama koje izobiljuju kriminalom i erotikom.

Jos jedan veliki razlog koji vodi disidenciji djece, koji ih gura u ponor kriminala i zla, koji ih vodi u nestabilnost i disidentnost, su stvari koje gledaju u bioskopima, ili na televiziji, kao sto su neke policiske price, filmovi puni golotije, casopisi koji pisu razne price i dogodovstine, a svi oni zajedno izazivaju ljudske pohote, ohrabrujuci disidentnost i kriminal, te stvari kvare moral starijih osoba, pa sta reci za one u adolescentnoj dobi, ili za malu djecu?!

Opce poznato je da ce djete dok odraste, urezati ove slike u svojem mozgu, ovi prizori ce uci u njegovoj fantaziji, oslanjajuci se, konacno, na imitiranje i oponasanje istog. Nema niceg stetnijeg za djete u adolescentno doba od prizora koji ga ohrabruju na kriminal i upucuju na amoral i grijeh.

Pogotovo ako je pun slobodnog vremena, ostavljen bez brige i paznje.

Niko nece poreci da, ovakve amoralne situacije, bolni prizori, ostavljaju jak trag na djecu adolescentnog doba, do te mjere da ce tesko pomoci savjet roditelja ili pedagoga i sl.

Dok je islam svojim pedagoskim nacelima, postavio ispred svakog roditelja i pedagoga i svih odgovornih za to, principe kako uputiti djecu i odgojiti ih, kako obaviti duznosti koje imamo prema njima i dati im prava koja zasluzuju.

§ Potpuno spreciti uzroke koji ce izazvati srdzbu Svemocnog i ulazak u dzehennem, kao sto to Uzviseni Allah kaze: "O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje cuvajte od vatre ..." (Tahrim : 6).

§ Osjecati odgovornost prema onome koji ima pravo na odgoj i vaspitanje, da bi obavili vaznu duznost i emanet na jedan najpotpuniji nacin, potvrdjujuci time rijeci Allahovog Poslanika s.a.v.s.: "Svaki covjek je pastir u svojoj kuci i odgovoran je za svoje stado", (Buhari i Muslim).

§ Onemoguciti da im se dogodi kakvo zlo koje ce dovesti do devijacije njihovog morala i vjerovanja, kao sto to kaze Allahov Poslanik s.a.v.s. u hadisu kojeg prenose Imam Malik i Ibn Madze: "Ne smije se ciniti zlo sebi niti nekom drugom", polazeci sa ovog vaspitnoobrazovnog nacela islama, duznost je svakog roditelja i pedagoga, zabraniti djeci gledanje nemoralnih i kriminalnih filmova. Zabranice im takodje da kupuju casopise koje izobiljuju golotinjama, raznim strasnim pricama, kao i knjige koje pozivaju na ateizam. Ukratko treba ih spreciti u svemu sto kvari njihovo vjerovanje i poziva ih u kriminal i nemoral.

A kada budemo govorili o odgovornosti

imanskog i moralnog vaspitavanja, u drugome dijelu ove knjige, insaallah, pojasnicemo osnovne principe koje je islam postavio u odgoju djeteta za ispravno vjerovanje i moral, da bi znali oni koji to zele, da je islam vjera zivota, prirodno urodjena kod covjeka, vjera koja poziva na dobrobit, uputu i odgoj.

"A ko je od Allaha bolji sudija narodu koji cvrsto vjeruje?" (El-Ma'ida : 50).

8. Nezaposlenost u zajednici:

Jos jedan od uzroka koji dovode do pojave disidencije kod djece je masovna nezaposlenost u jednoj zajednici, ili u odredjenom sloju ljudi u zajednici. Jer kad otac koji ima zenu i djecu, nije u mogucnosti da nadje posao, niti je u mogucnosti da na posten nacin stekne novac, koji ne moze naci novca s kojim ce utoliti njegovu i glad njegove porodice, koji ne moze obezbjediti osnovne potrebe, i svakodnevne namirnice svojoj porodici, ta ce porodica i svi u njoj izloziti se lutanju i skitnji, djeca ce pribeci kriminalu i disidenciji, mozda otac u takvim momentima pomisli na to, da zarade novac koristeci haram poslove, ili ga steknu na nedozvoljen nacin kradjom, otimanjem, mitom. To znaci da je u ovoj zajednici nastao haos, to znaci da je ova zajednica izlozena propadanju i rusenju.

Islam je svojim nacelima ramnopravnosti u zajednici, postujuci prava pojedinca kao i zajednice, lijecio problen nazapoleosti u svim njenim oblicima, bez obzira radilo se o nezaposlenoscu radi nemogucnosti da se covek zaposli, ili radi lijenosti.

Sto se tice nezaposlenosti zbog nemogucnosti, a to je onda kada covek i pored toga sto ima zelju da nadje posao, i oseca se sposobnim za rad, ne nadje posao, on se treba pomoci na jedan od dva nacina:

- Drzava je ta koja mu treba obezbjediti posao.
- Zajednica je duzna pomoci mu dok ne nadje posao.

Sto se prve tacke tice: Prenosi Buhari od Enes r.a. da je neki covjek od Ensarija dosao Allahovom Poslaniku s.a.v.s. i zatrazio sadaku od njega, pa mu rece: "Zar nemas nista kod kuce?", Imam, odgovori on, prostirku, njom se nekad odevamo a nekad je prostiremo, i posudu iz koje pijemo vodu, "Donesi ih",rece mu Allahov Poslanik s.a.v.s., pa ih on donese, Allahov Poslanik s.a.v.s. ih uze u svojim rukama i upita: "Hoce li neko kupiti ovo dvoje?" neko od ljudi rece: Ja cu ih uzeti za dva dirhema, pa mu ih on dade, uze dva dirhema, dade ih covjeku od Ensarija i rece mu: "Kupi sa jednim dirhemom hrane za tvoju porodicu, a sa drugim kupi sjekiricu pa mi je donesi, kad mu je ovaj donese Allahov Poslanik s.a.v.s. pricvrsti za nju drvenu motku i rece mu: "Idi i skupljaj drvece, a zatim ga prodaj, i nemoj mi dolaziti petnest dana", pa taj uradi tako, a kad je ponovo dosao, bijase zaradio deset dirhema, pa je kupio odjece i hrane dijelom od njih, Allahov Poslanik s.a.v.s. je onda rekao: "Ovo je bolje za tebe, nego da trazis, jer ce ti to biti crni biljeg na tvom obrazu, na Sudnjem danu".

Sto se druge tacke tice: Prenosi Muslim od Ebu Seid el-Hudri r.a. od Allahovog Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Ko bude imao moc (snagu) neka pomogne onom koji to nema, a ko bude imao imetka neka pomogne onom ko ga nema".

Prenosi Bezzar i Taberani od Allahovog Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Nije pravi vjernik onaj koji zanoci sit, a njegov susjed pored njega gladan a on to zna".

Prenosi se verodostojnim putem da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ako covjek umre od neimastine u narodu koji je imucan, Allah ……., a i Njegov poslanik"

Prenosi se u knjizi El-ihtijar li te'lili el-muhtar dodatak tome: "Da ga je jedan od njih nahranio, spao bi grijeh od ostalih".

A sto se tice lijeka za nezaposlenost iz lijenosti: za onog kome je mrsko da radi iako moze da nadje posao i sposoban je da radi, na njega ce paziti vlast, ako ga primjeti da nece da radi i ostavlja posao savjetovace ga, upucujuci ga na ono sto ce mu koristiti, ukoliko odbije natjerace ga silom na to i

naredice mu se. prenosi Ibn el-Dzevzi od Omer ibn Hattaba r.a.: da je sreo grupu ljudi koji nisu radili, pa ih je upitao: Ko ste vi?, a oni mu odgovorise: Mi smo oni koji se na Allaha oslanjaju, na sta im on rece: Lazete, onaj koji se oslanja na Allaha posije zrno u zemlju, a zatim se na Allaha osloni. Jos je rekao: Niko nek ne odustane u potrazi za opskrbom i nek kaze: O Allahu opskrbi me, a zna se da s neba ne pada zlato niti srebro. Omer je bio taj koji je zabranjivao siromasnim da se okane posla, oslanjajuci se na sadaku, jednom im se obratio sledecim: O vi siromasni, prihvatite se dobrih djela, i ne budite teret ostalim muslimanima.

Da se razumjeti iz ovog govora Omera r.a.: Da se zekat u islamu daje da bi zadovoljio potrebe, i obezbedio nacin zaposlenja, a da netreba biti razlog koji poziva u lijenost, nerad i oslanjati se na nekog drugog.

Osim ako je u pitanju starost, iznemoglost ili bolest, kao razlog nerada, u tom slucaju vlast je ta koja ce se pobrinuti za njih, obezbediti im uslove za jedan bolji zivot, preuzimajuci pravo skrbnistva nad njima a uzimajuci u obzir da se radi o staroj, ili iznemogloj ili bolesnoj osobi bio to musliman ili nemusliman.

Na ovo ukazuje predaja koju Ebu Jusuf prenosi u svom djelu Kitabul-Haradz: da je Omer ibn Hattab r.a. prosao pored ulaza nekog mjesta na kojem je sjedio jedan siromah koji ce prosio, covjek bijase star slabog vida, Omer ga dotace po ledjima i upita ga:

-Koje si ti vjere?

-Jevrej, odgovori ovaj,

-Sta te na ovo natjeralo, upita ga Omer,

-Prosim za dzizju14[1], za potrebe i za starost.

14[1] Dzizja: odredjeni novcani iznos koji nemuslimani daju godisnje u muslimanskoj drzavi.

Omer ga odvede svojoj kuci i dade mu nesto iz kuce, zatim pozva cuvara "bejtul mala"15[2] i rece mu: Pobrini se o njemu i o onome sto je bio duzan dati, jer tako mi Allaha nismo pravedno postupili prema njemu, ako mu mladost pojedemo a u starosti ga ponizimo, zaista milostinja pripada siromasima i nevoljnicima, a ovaj je nevoljnik od ehli kitaba16[3].

Evo jos jednog gesta Omera r.a. koji, kada je prosao pored nekog hriscanskog plemena koji bijahu oboljeli od lepre, naredi da se pomognu novcem iz bejtul-mala, potvrdjujuci zajednicku odgovornost, obezbedjujuci im lijek i ocuvanje njihove casti.

Ovako islam lijeci nezaposlenost, i to -kao sto se vidi- na jedan mudar i pravedan nacin, ovo dokazuje bez ikakve sumnje, da je islam vjera milosrdja humanosti i pravednosti, objavljena od Allaha Uzvisenog da bude svijetli putokaz covecanstvu, visoki svetionik u tminama zivota. I ima li dostojnijeg, za onog koji nijece ovu istinu, nego da sazna istinu o islamu? Da sazna zasto je Allah dz.s. poslao Muhammeda a.s. kao uputu, donosioca radosnih vijesti i kao poslanika koji opominje, da po Njegovom naredjenju, poziva k Allahu, i kao svjetiljku koja sija.

9. Roditeljsko zapostavljanje odgoja djeteta:

Jos jedan od vecih uzroka koji dovode do pojave disidencije kod djece, do loseg moralnog karaktera, i anarhije licnosti je: zanemarivanje roditelja da poprave svoje stanje, i zapostavljanje odgovornosti odgoja i vaspitavanja.

Ne smijemo zanemariti kolika je odgovornost majke, koje su obaveze koje ona treba ponijeti u toku njihovog odgoja i

15[2]Bejtul mal: Banka u islamskoj drzavi u kojoj su se slivala sva novcana sredstva.

16[3] Ehli kitab su hriscani i jevreji.

bdenja nad njima, spremajuci ih i upucivajuci ih , Allah se smilovao onom koji kaze:

MAJKA JE SKOLA AKO JE PRIPREMIS

PRIPREMIO SI NAROD LIJEPOG KORENJA

Znaci odgovornost majke je ista kao i odgovornost oca, mozda cak i vaznija i opasnija, uzimajuci u obzir to da je ona uz djete jos od njegova rodjenja pa do njegove mladosti i osamostaljenja kada dostigne godine u kojima postane jedinka i potpuni covjek, Allahov Poslanik s.a.v.s. je izdvojio majku zasebno u nosenju odgovornosti, u hadisu u kojem on kaze: "Majka je pastir u kuci svojeg muza i odgovorna je za svoje stado".

A nije to rekao ni zbog cega drugog nego da ona osjeti odgovornost u medjusobnom pomaganju sa ocem da odgoje svoju djecu, a ako to majka ne uradi, zbog toga sto je bila zauzeta sa svojim poznanicama i prijateljicama, zato sto je bila zauzeta gostima, izlascima od kuce, a otac to uradi zbog toga sto je trosio svoje slobodno vrijeme u razonodi i sjedenju po kahvama sa svojim prijateljima. Djeca ce bezdrugog zivjeti kao sirocad, zivece zivot bezdomnika, cak sta vise bice razlog pojave smutnje, bice izvrsioci kriminalnih djela u zajednici.

Kako je lijepo rekao vlasnik ovih stihova:

NIJE SIROCE ONOM KOME RODITELJI SA BRIGOM ZIVOTA ZAVRSISE I SMIRENI POSTADOSE VEC JE SIROCE ONAJ KOJI IMA

MAJKU KOJA GA JE OSTAVILA I OCA ZAUZETOG

Sta ce drugo ocekivati ocevi i majke od svoje djece kada su ramnodusni i neodgovorni u odgoju?!

Svakako nece ocekivati od djece ista osim pojave disidentnosti, kriminala, zato sto je majka bila zauzeta kad je trebalo djecu cuvati i odgajati, a otac je bio neodgovoran u vaspitanju i njihovoj kontroli.

Stvar ce biti jos gora ako i roditelji vecinu svog vremena provode u grijehu i nemoralu, ako plivaju u jami strasti i uzitaka, galopirajuci na putu dekadencije i anarhije, bez sumnje ce disidentnost djeteta biti veca i opasnija, a njegovo potpadanje kriminalu sigurnije i vece.

Islam je u svom pozivu prihvatanja odgovornosti u vaspitavanju, obavezao oceve i majke velikom odgovornoscu u odgoju njihove djece, obavezujuci ih da ih u cjelosti pripreme za zivot, upozorujuci ih da velikom patnjom ako budu nemarni, rasipni i neverni:

"O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje cuvajte od vatre cije ce gorivo ljudi i kamenje biti, i o kojoj ce se meleki strogi i snazni brinuti, koji se onome sto im Allah zapovjedi nece opirati, i koji ce ono sto im se naredi izvrsiti."(At-Tahrim : 6).

Allahov Poslanik s.a.v.s. je potvrdio ne jednim naredjenjem, i ne jednom oporukom, potrebu paznje i obavezu nadzora roditelja prema djeci, kao i vaznost njihovog odgoja.

Evo nekoliko njegovih naredjenja i uputa o tome:

"Covjek je pastir u svojoj porodici i odgovoran je za svoje stado, a zena je pastir u kuci svojeg muza i odgovorna je za svoje stado.." (Buhari i Muslim).

"Vaspitavajte svoju djecu, i ulepsajte njihov odgoj"(Ibn Madze).

"Poucite svoju djecu i porodicu dobrim, i odgojite ih"(Abdurrezak i Seid ibn Mensur).

"Naredjujte djeci da postuju naredjeno, i klone se zabranjenih stvari, tako cete ih sacuvati vatre"(Ibn Dzerir).

"Odgojite djecu na tri svojstva: Da vole Allahovog poslanika, njegovu porodicu, da uce Kur'an, jer ce nosioci Kur'ana biti

pod senkom Allahovog Arsa, na dan kada ne bude druge senke osim njegove" (Taberani).

Pojasnicemo tezu o odgovornostima koje ima odgajatelj u drugom djelu ove knjige, u kojoj ce citaoc naci lijek za bolest i ono cim ce zasititi dusu i razum, insaAllah.

10. Sirotanstvo:

Jos jedan od osnovnih uzroka pojave disidencije kod djece: problem siroceta, koje zadjesi malu djecu u cvijetu mladosti na pocetku zivota. Ovo siroce kojeme je umro otac, dok je bio mali, kada ne nadje pruzenu ruku koja ce ga pomilovati, srce milostivo koje ce mu se smilovati, kada ne imade skrbnika lijepog ponasanja koji ce ga cuvati, potpunu paznju koje ce ga uzdignuti iz ovog stanja, cjelosnu opskrbu koja ce udovoljiti njegovom gladu, bez sumnje ce ovo siroce krenuti putem disidencije, i korak po korak uci u kriminal, mozda cak i postati, u buducnosti, predmet rusenja i iskavrenosti zajednice, predmet cjepanja njenog jedistva i zrak haosa i nemorala medju njenim clanovima.

Islam je svojim vjecnim zakonodavstvom, i casnim uputama, narjedio skrbnicima i svakom ko je u rodbinskoj vezi sa sirocetom, da lijepo postupaju s njim, da ga paze i zastupaju, da ga vaspitavaju i upucuju, dok se ne bude odgojio u dobru, dok ne odraste sa casnim moralnim osobinama, i uzvisenim dusevnim osecanjima, dok ne nadje u sjenci onih koji ga cuvaju ljubav, njeznost, milost i iskrenost.

Evo nekoliko islamskih pouka koje narjedjuju paznju siroceta, i lijep postupak prema njemu:

"I pitaju te o sirocadi. Reci: Bolje je imanja njihova unaprijediti! A ako budete s njima zajedno zivjeli, pa oni su braca vasa"(Al-Bekare : 220).

"Zato siroce ne ucvili"(Ad-Duha : 9).

"Znas li ti onog koji onaj svijet porice? Pa to je onaj koji grubo odbija siroce"(Al-Maun : 1-2).

"Oni koji bez ikakva prava jedu imetke sirocadi - doista jedu ono sto ce ih u vatru dovesti i oni ce u ognju gorjeti."(An-Nisa' : 10).

Rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Ko pomiluje glavu siroceta, iz milosti, Allah ce mu upisati za svaku dlaku preko koje prodje njegova ruka sevap."(Ahmed i Ibn Hiban).

I rekao je nek je mir i spas na njega: "Ko uzme siroce, medju muslimanima, i nahrani ga i napoji dok ga Allah ne zasiti, Allah mu garantuje dzennet, osim da uradi grijeh koji se ne prasta"(Tirmizi).

I rekao je Allahov Poslanik s.a.v.s.: "Ja i skrbnik siroceta smo u dzennetu kao ovo dvoje (pokazujuci pritom kaziprst i srednji prst" (Tirmizi).

I jos mnoga Bozja naredjenja, i poslanikove upute, koje upucuju na paznju i cuvanje siroceta, kao obavezu za rodbinu i bliznje, a u slucaju da su oni siromasni, vlast je ta koja ih mora uzdrzavati i opskrbljivati, da bi ih time udaljila od lutanja, propasti i zaborava.

Napomena:

Sva prava za štampanje ovog prijevoda su zadržana od strane prevodioca. Za eventualni kontakt obratite se na email: elihlas@yahoo.com